

Nota

Meulebeke, Oude Gentstraat

Verslag van Resultaten

Titel

Nota Meulebeke, Oude Gentstraat: Verslag van Resultaten

Auteur

David Demoen

Erkende archeoloog

David Demoen (OE/ERK/Archeoloog/2015/00062)

BAAC-Projectnummer

2018-0761

ID-nummer archeologienota

ID5055

Plaats en datum

Gent, 1 april 2019

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 1069

ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

Inhoud

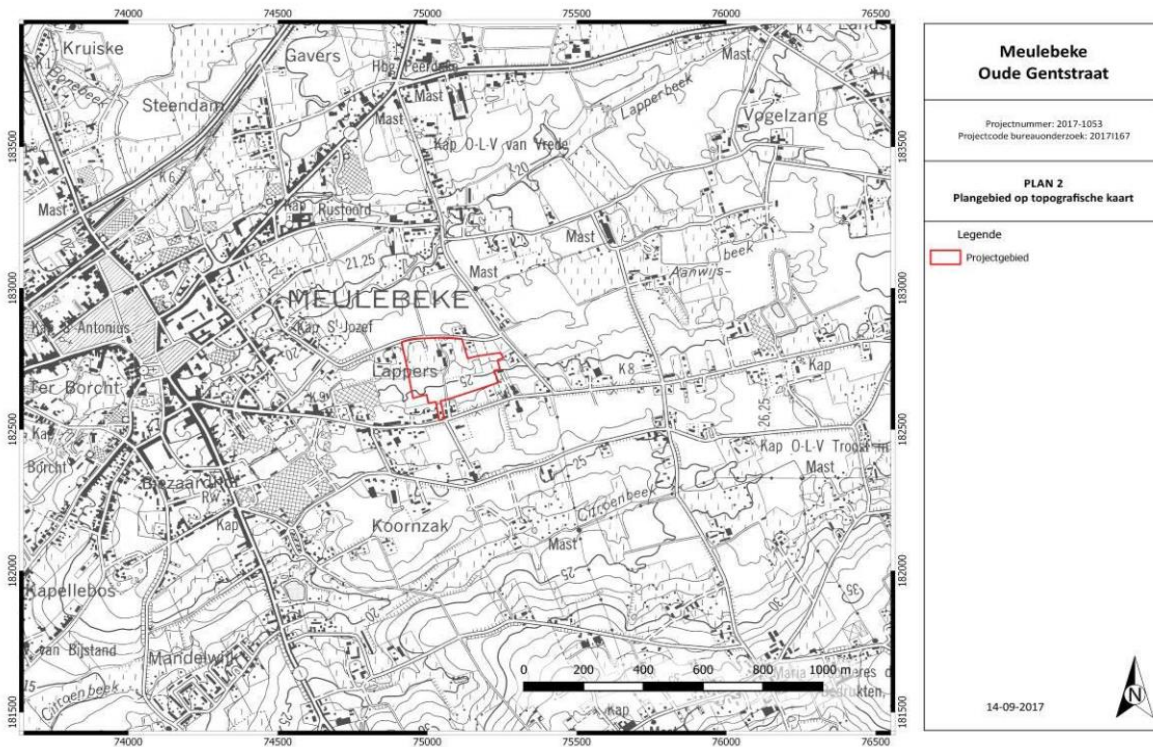
1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1	Administratieve gegevens	1
1.2	Aanleiding	3
1.3	Onderzoekstraject.....	3
1.4	Afwijkingen onderzoekstraject t.o.v. de archeologienota	3
2	Proefsleuvenonderzoek	4
2.1	Beschrijvend gedeelte	4
2.1.1	Administratieve gegevens	4
2.1.2	Onderzoeksopdracht	4
2.2	Werkwijze en strategie van het vooronderzoek	6
2.2.1	Methoden en technieken	6
2.2.2	Organisatie van het vooronderzoek.....	6
2.2.3	Afwijkingen uitvoer onderzoek	7
2.2.4	Gegevens feitelijke uitvoer proefsleuvenonderzoek	7
2.2.5	Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding.....	9
2.3	Assessmentrapport	9
2.3.1	Assessment landschap en bodem.....	9
2.3.2	Assessment sporen en structuren	19
2.3.3	Assessment vondsten	37
2.3.4	Assessment stalen	42
2.4	Synthese onderzoeksresultaten Proefsleuvenonderzoek	43
2.4.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	43
2.4.2	De onderzoeksresultaten in een ruimer archeologisch, historisch en cultureel kader	44
2.4.3	Confrontatie met resultaten eerder vooronderzoek	44
2.4.4	Waardering archeologische vindplaatsen	45
2.4.5	Syntheseplan	46
2.4.6	Onderzoeksvragen: antwoorden	47
2.5	Besluit	50
2.5.1	Potentieel op kennisvermeerdering.....	50
2.5.2	Volledigheid vooronderzoek.....	50
3	Samenvatting	52
4	Lijsten.....	53
4.1	Figurenlijst	53
4.2	Plannenlijst	53
5	Bibliografie	54
6	Bijlagen.....	55
6.1	Vondstenlijst	55
6.2	Sporenlijst.....	55
6.3	Referentieprofielen	55

6.4	Kaartmateriaal.....	55
-----	---------------------	----

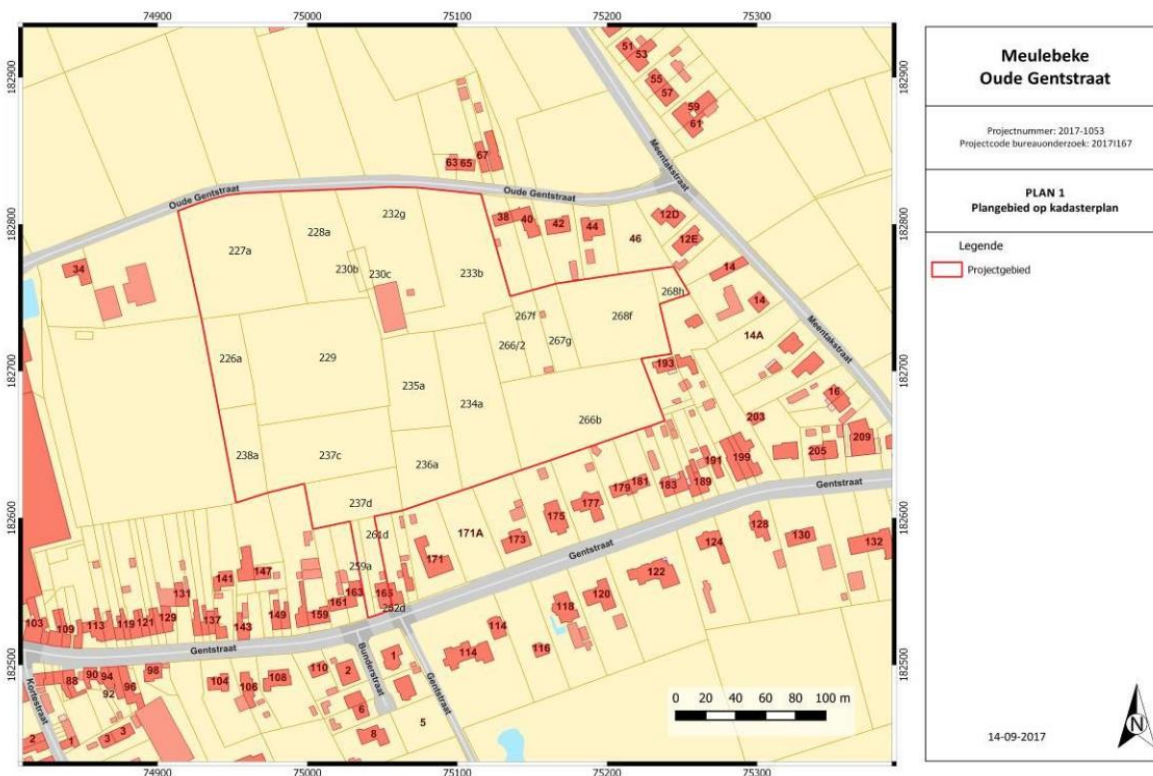
1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Meulebeke, Oude Gentstraat			
Ligging	Oude Gentstraat - Gentstraat, Meulebeke, West-Vlaanderen			
Kadaster	Meulebeke, afd. 2, sectie C, percelen 226a, 227a, 228a, 229, 238a, 237c, 237d, 230b, 230c, 232g, 233b, 235a, 236a, 234a, 266/2, 267f (partim), 267g (partim), 268f, 268h (partim), 266b, 259a, 261d, 262d			
Coördinaten	Noordwest:	x: 74.914	y: 182.881	
	Noordoost:	x: 75.245	y: 182.773	
	Zuidoost:	x: 75.256	y: 182.583	
	West:	x: 74.950	y: 182.604	
Erkende archeoloog	David Demoen (OE/ERK/Archeoloog/2015/00062)			
ID bekrachtigde ANOTA	ID5055			
Proefsleuvenonderzoek	Projectcode	2018G78		
	Erkende archeoloog	David Demoen (Erkenningsnummer: 2015/00062)		
	Betrokken actoren	Robrecht Vanoverbeke (veldwerkleider, archeoloog)		
		David Demoen (veldwerkleider, archeoloog)		
		Ron Bakx (archeoloog)		
		Charlotte Verhaeghe (archeoloog)		
		Hannah Van Hoecke (archeoloog)		
Ann-Sophie De Witte (archeoloog)				
Charlotte Desmet (aardkundige)				
Alexander Comeyne (aardkundige)				
Betrokken derden	n.v.t			

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:1; 14/09/2017).¹

Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB (digitaal; 1:1; 14/09/2017)).²

¹DEVROE 2017, fig.3.

² DEVROE 2017, fig.2

1.2 Aanleiding

De voorliggende nota omvat de uitgestelde uitvoer van de maatregelen opgelegd na eerder archeologisch vooronderzoek. Dit werd gerapporteerd in de archeologienota “Archeologienota Meulebeke – Oude Gentstraat” (ID5055)³. Het reeds uitgevoerde vooronderzoek omvat enkel een bureauonderzoek. Dit bureauonderzoek werd in oktober 2017 uitgevoerd door Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba. De synthese van het bureauonderzoek luidde als volgt:

“Op basis van het bureauonderzoek kan men vaststellen dat het projectgebied landschappelijk gezien gunstig gelegen is, namelijk op de helling van een rug, nabij een beekvallei. Ook bodemkundig gezien zijn de meeste aanwezige bodemtypes droog genoeg voor menselijke bewoning. Vanaf de 18^e eeuw was alvast bebouwing op het projectgebied aanwezig. Vaak gaan dergelijke hoeves terug op oudere exemplaren. Uit de omgeving zijn nauwelijks gegevens gekend. Dit heeft vooral te maken met het ontbreken van systematisch archeologisch onderzoek en niet zozeer met het ontbreken van archeologische sites. In de ruime omgeving wijzen vondsten alvast op menselijke aanwezigheid tijdens de steentijd en Romeinse periode. Sporen van oudere periodes kunnen dan ook niet uitgesloten worden en kunnen verwacht worden vanaf de steentijd.

De toekomstige verkaveling zal eventueel aanwezige archeologische resten verstoren. Hoewel exacte funderingsdieptes en dergelijke nog niet gekend zijn, zorgt het bouwrijp maken van het terrein, de aanleg van funderingen, wegenis, nutsleidingen, wadi,... voor ingrijpende werken. Bovendien gaat het om een groot gebied en aangezien men nog maar nauwelijks iets kent uit de omgeving, is de kenniswinst dan ook groot. Gezien het archeologisch potentieel, de geplande werken en de kenniswinst is bijkomend onderzoek noodzakelijk.”⁴

1.3 Onderzoekstraject

Het verder vooronderzoek opgelegd in het Programma van Maatregelen bij archeologienota ID5055 omvatte een proefsleuvenonderzoek. Het proefsleuvenonderzoek (2019G78) werd uitgevoerd door BAAC Vlaanderen bvba, onder leiding van archeoloog David Demoen.

1.4 Afwijkingen onderzoekstraject t.o.v. de archeologienota

Niet van toepassing.

³ DEVROE 2017

⁴ DEVROE 2017, p.22

2 Proefsleuvenonderzoek

2.1 Beschrijvend gedeelte

2.1.1 Administratieve gegevens

Zie 1.1 Administratieve gegevens.

2.1.2 Onderzoeksopdracht

Proefsleuvenonderzoek is erg geschikt voor het opsporen van archeologische ensembles onder de vorm van grondsporen op rurale terreinen met een grote oppervlakte. Belangrijk hierbij is dat het sleuvenonderzoek aanleiding is voor een verdere evaluatie van het terrein in een archeologienota.

Indien de kans op aanwezigheid van waardevolle archeologische ensembles vrijwel onbestaande wordt ingeschat, is het sleuvenonderzoek in regel het eindpunt van het archeologisch traject. Wanneer de kans hoog wordt ingeschat, wordt binnen de archeologienota een advies voor een vervolgtraject geformuleerd. Vaak bestaat dit uit een vlakdekkende opgraving op specifiek afgebakende zones van het onderzoeksterrein.

Tijdens dergelijk onderzoek is het van belang dat slechts een beperkt deel van het plangebied onderzocht wordt. Archeologische sporen worden tijdens een sleuvenonderzoek immers niet volledig onderzocht. Om de kans op de beschadiging van het archeologisch ensemble te beperken, wordt een dekkingsgraad van 10%-15% vooropgesteld. Zo wordt het resultaat van het onderzoek bereikt met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

Deze onderzoeksopdracht kadert binnen de doelstelling van het vooronderzoek – het vaststellen van de aanwezigheid van een archeologische site en de karakteristieken en bewaringstoestand van deze site, alsook een analyse van de relatie met het landschap, de waarde en de impact van de geplande werken – die tijdens het voorgaande bureauonderzoek en landschappelijk bodemonderzoek niet werd gehaald. Bij het proefsleuvenonderzoek moeten minstens volgende onderzoeksvragen⁵ beantwoord worden:

- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem , beschrijving + duiding?
- In hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Zijn er bodemsporen aanwezig? Zo ja, zijn deze van natuurlijke of antropogene aard?
- Wat is de bewaringstoestand van de sporen?
- Op welk(e) niveau(s) manifesteren de archeologische sporen zich?
- Is er een bodemkundige verklaring voor de (partiële) afwezigheid van archeologische sporen?
- Maken de antropogene sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Kan op basis van gerecupereerd materiaal uitspraak gedaan worden over de datering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

⁵ Onderzoeksvragen overgenomen uit DEVROE 2017

- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de occupatie?
- Zijn er indicaties voor de inrichting van een erf/nederzetting?
- Kunnen de resultaten van het bureauonderzoek bijgesteld worden?
- Geven de resultaten aanleiding tot vervolgonderzoek? Zo ja, wat is de ruimtelijke afbakening van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
- Is behoud in situ op basis van de resultaten van het vooronderzoek mogelijk?

2.2 Werkwijze en strategie van het vooronderzoek

2.2.1 Methoden en technieken

Voor de *algemene bepalingen* en specifieke methode van het onderzoek wordt verwezen naar het Programma van Maatregelen bij archeologienota ID5055⁶ en de desbetreffende hoofdstukken in de Code Goede Praktijk.⁷

Plan 3: voorstel inplanting proefsleuven zoals in de bekrachtigde archeologienota ID5055⁸ (1:1; digitaal; 11/10/2017).

2.2.2 Organisatie van het vooronderzoek

Het onderzoek werd in twee fasen uitgevoerd: een eerste fase vond plaats op 29, 30 en 31 oktober 2018. Een tweede fase vond plaats op 18 en 19 februari 2019. Het veldwerk werd uitgevoerd onder leiding van erkende archeoloog David Demoen. Andere betrokkenen bij het veldwerk waren archeologen Ron Bakx, Charlotte Verhaeghe, Robrecht Vanoverbeke, Ann-Sophie De Witte en Hannah Van Hoecke. Aardkundigen Alexander Comeyne en Charlotte Desmet stonden in voor de aardkundige en paleolandschappelijke registraties. Het aardkundig onderzoek werd ondersteund door David Demoen, die optrad als assistent-aardkundige.

De sleuven werden aangelegd met behulp van een kraan op rupsbanden van 21 ton met een gladde graafbak van 1.80 m. Van alle sleuven werden overzichtsfoto's gemaakt. De sleuven (en sporen) werden ingetekend door middel van een GPS van het type Geomax Zenith 25 PRO en gedocumenteerd aan de hand van beschrijvingen. Indien een spoor zich tegen de putwand bevond, werd het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren.

⁶ DEVROE 2017

⁷ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2019

⁸ DEVROE 2017

Sporen-, foto- en vondstenlijsten werden digitaal geregistreerd in het veld. Gebruik makend van een GIS omgeving werden de verzamelde data verwerkt tot een gedetailleerd en overzichtelijk grondplan.

2.2.3 Afwijkingen uitvoer onderzoek

Afwijkingen t.a.v. de C.G.P.

Het onderzoek werd uitgevoerd volledig conform de Code van Goede Praktijk.

Afwijkingen ten aanzien van het Programma van Maatregelen (ID5055)

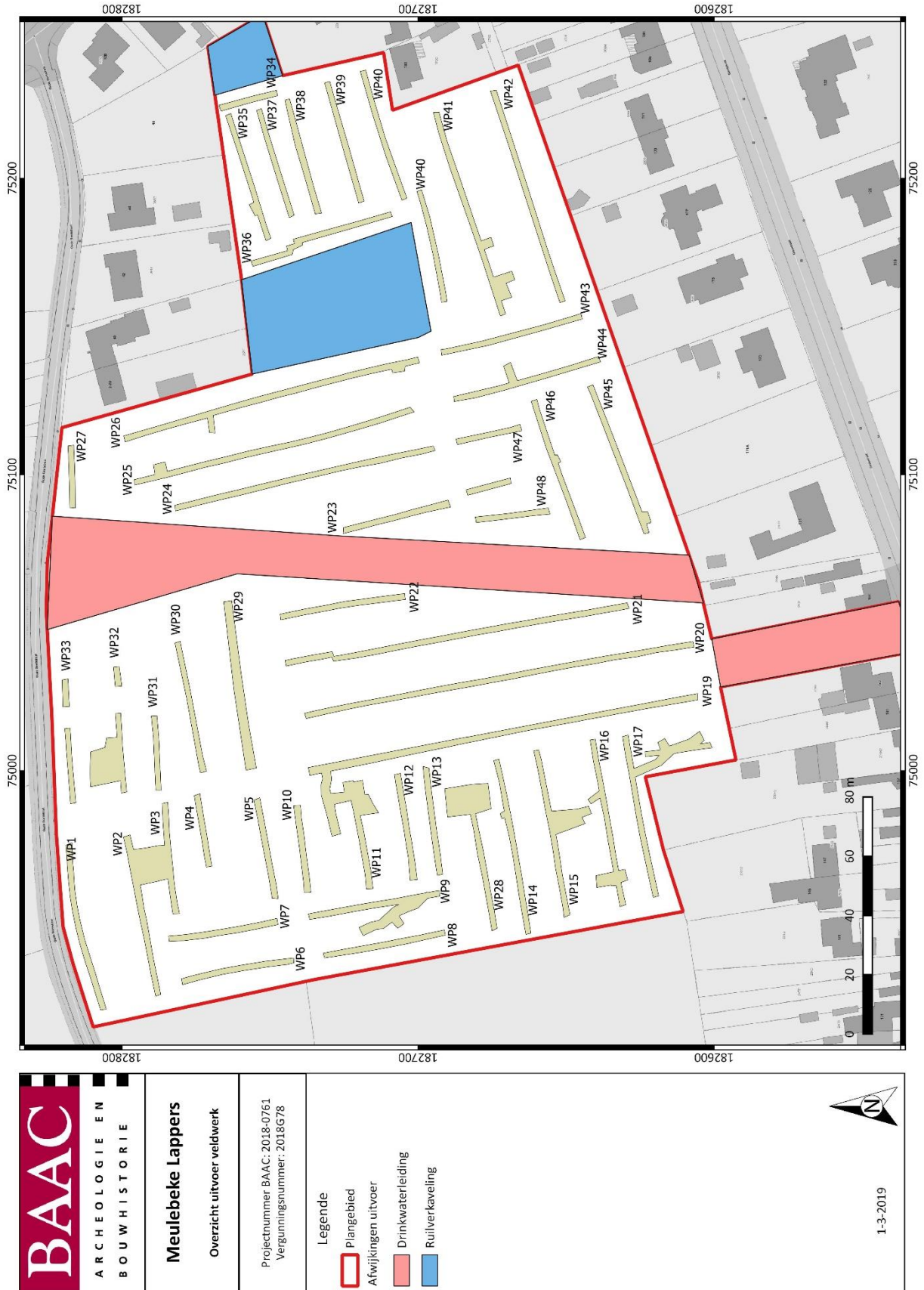
Reeds voor de uitvoer van het veldwerk was duidelijk dat het sleuvenplan zoals voorgesteld in het PVM bij de ANOTA – plaatselijk – niet kon worden uitgevoerd. Daarom werd het sleuvenplan aangepast, waarbij de oppervlakcriteria en dekkingsgraad van het onderzoek gegarandeerd bleven (zie 2.2.4 Gegevens feitelijke uitvoer proefsleuvenonderzoek). Hieronder een overzicht van de doorgevoerde aanpassingen:

- Een waterleiding en andere nutsleidingen doorkruisten het onderzoeksterrein. Deze waterleiding – aangegeven op de KLIP-plannen – bleef actief. Ter hoogte van de leiding (en een aanliggende buffer) was onderzoek niet mogelijk (ca. 6.500)
- Percelen 267f, 267g & 268h waren onderdeel van een verkavelingsruil (samen ca. 2.600 m²). Deze terreinen kwamen echter pas na de verkoop van een gedeelte van de nieuwe woonkavels in eigendom van de initiatiefnemer. In tussentijd bleven ze echter in gebruik als tuin en oprit van de toenmalige eigenaars. Verder onderzoek op deze percelen was bijgevolg niet aangewezen. Deze zones werden echter wel afdoende onderzocht door de resultaten van het onderzoek op de aanliggende percelen te extrapoleren. Hier werden overigens bijkomende sleuven aangelegd om de extrapolatie van de resultaten kracht bij te zetten en de verloren onderzoeksoppervlakte te compenseren.

2.2.4 Gegevens feitelijke uitvoer proefsleuvenonderzoek

Technische gegevens

- Aantal proefsleuven: 48
- Oppervlakte plangebied: 54.800 m²
- Oppervlakte onderzoekszone : 48.300 m²
- Oppervlakte onderzoek: 6.200 m²
- Dekkingsgraad uitgevoerd onderzoek: 12.80%

Plan 4: overzichtplan van het onderzoek, met weergave van de aangelegde proefsleuven en zones met afwijkende uitvoer van het onderzoek (digitaal; 1:1; 22/01/2019).

Evaluatie behalen onderzoeksdoelstellingen

- Oppervlaktecriterium: de dekkingsgraad van het onderzoek staat volgens de CGP in functie van het formuleren van uitspraken over het hele onderzoeksterrein. Aan de hand van de onderzoeksresultaten van de aangelegde proefsleuven en proefputten kan men – ondanks een beperkte dekkingsgraad van het onderzoek - een inschatting maken van het archeologisch potentieel van heel het onderzoeksterrein. De dekkingsgraad van het onderzoek is m.a.w. woorden toereikend.
- Inhoudelijke evaluatie: aan de hand van de resultaten van de aangelegde proefsleuven is het mogelijk uitspraken te doen over de datering, de interpretatie en de onderlinge samenhang van sporen.
- Ruimtelijke evaluatie: aan de hand van de resultaten van de aangelegde proefsleuven is het mogelijk uitspraken te doen over de ruimtelijke spreiding van één of meerdere archeologische vindplaatsen in het plangebied.

2.2.5 Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding

Er werd geen beroep gedaan op externe specialisten.

2.3 Assessmentrapport

2.3.1 Assessment landschap en bodem

2.3.1.1 Landschappelijk en aardkundige situering

Zie het bureauonderzoek in archeologienota ID5055.⁹

2.3.1.2 Bodem en paleolandschap: beschrijving en analyse referentieprofielen

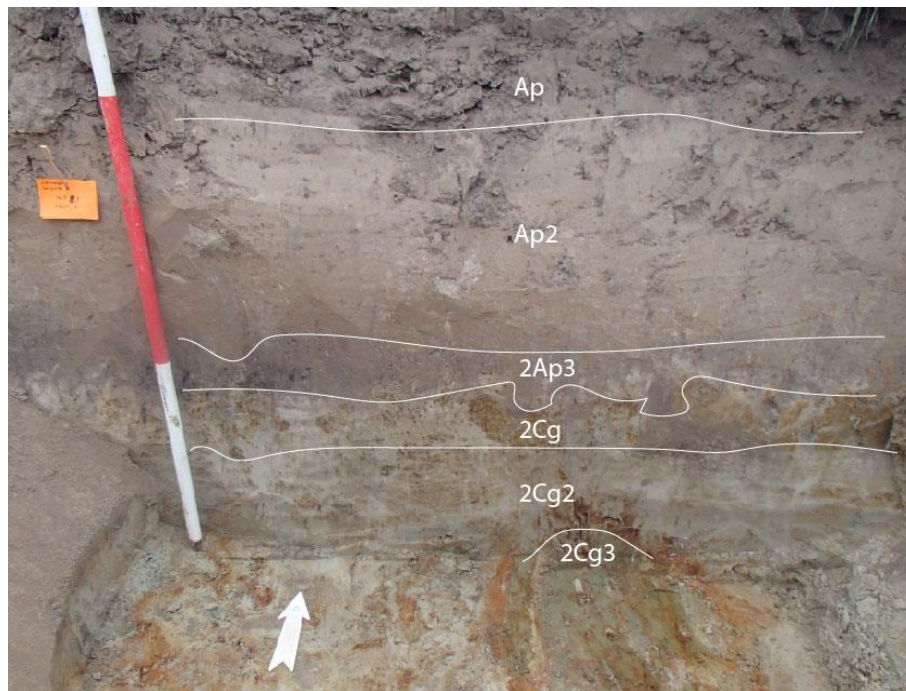
Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd per proefsleuf minsten één bodemprofiel geregistreerd. Bodemprofielen die uniek en/of representatief waren voor de bodemopbouw binnen het onderzoeksterrein werden als referentieprofiel geregistreerd. Het veldwerk bevestigde dat er lokaal in het plangebied een klei- en ijzer-aanrijkingshorizont en verschillende Ap-pakketten aanwezig waren. Op enkele locaties waren deze bouwvoren niet recent, maar waren het 'oude' begraven bodems. Over het algemeen werd in het plangebied herwerkt tertiair en tertiair op relatief kleine diepte gevonden. Bovenaan de profielen werd fijn lemig zand of licht zandlemige eolische afzettingen (Formatie van Gent) gezien. De grondwatertafel werd niet bereikt in de profielen.

Referentieprofiel Prof.3.01

Het referentieprofiel in WP 3 (Prof.3.01) onderscheidde zich van de overige profielen door de aanwezigheid van een AC-profiel met een verbrokkeld restant van een humusrijke Apb-horizont en brokken van herwerkt tertiair materiaal. Bovenaan het profiel werden drie Ap-horizonten beschreven tot 73 cm diepte. De eerste Ap-horizont (bouwvoor) bestond uit licht fijn zandleem met zeer veel wortelresten, enkele baksteenspikkels en enkele puingrindelementen. Een sterk uitgedroogd en gecompacteerd Ap2-horizont bevond zich tussen 25 en 65 cm diepte en had een licht zandlemige grijsbruine matrix met matig veel wortelgangen. Deze Ap2-horizont lag op een lemig fijn zandige derde donkergrijs-bruine Apb-horizont. De grens tussen deze twee horizonten was heel erg onregelmatig. In deze gevlekte 2Apb3-horizont met matig veel wortelresten en eventueel een baksteenspikkel werden aan de linkerkant van het profiel donkerbruine humusvlekken en humusbrokken geconstateerd. Een abrupte onregelmatige grens scheidde de 2Apb3-horizont van de moederbodem. De bovenste 14 cm

⁹ DEVROE 2017

van de lemig fijn zandige lichtgrijs-lichtoranje moederbodem met ijzerconcreties (2Cg-horizont) bevatte veel lichtgroene glauconiethoudende kleibrokken. Een zeer grote kleigere brok werd opgemerkt aan de rechterkant van het profiel. Dit brokkelig horizont had een herwerkt karakter waarbij de brokken bestonden uit tertiair materiaal. Tussen 87 en 104 cm diepte werd lichtgrijs-lichtoranje lemig fijn eolisch zand gezien met matig veel ijzervlekken en enkele mangaanvlekken geregistreerd. In het midden van het profiel op een diepte van 104 cm werden veel ijzerconcreties vastgesteld rond een groene zeer licht kleiig lemig zandige brok (2Cg3-horizont). Deze sterk glauconiethoudende brok met onregelmatige bovengrens kan ook geïnterpreteerd worden als herwerkt tertiair materiaal.

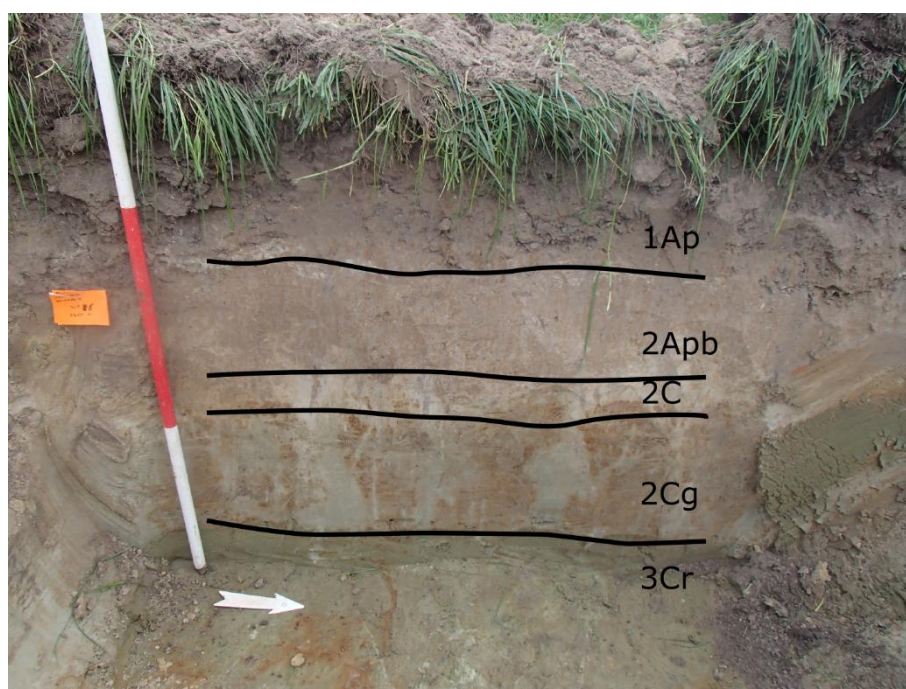
Figuur 1: Referentieprofiel Prof.3.01.

Tabel 1: profielbeschrijving referentieprofiel Prof.3.01.

Werkput 3		Profiel 1	Opmerking: GWT niet bereikt		
Laag	Diepte*	Horizont	Textuur	Type zand	Beschrijving
H1	0-25	Ap	P	Z3	CA1, D, SZK, WO3, BS, H2, Gr1
H2	25-65	Ap2	P	Z3	MN1, FE1, gr1, WO2, wortelgangen, R, SA, sterk uitgedroogd, GRBR, CA1, D
H3	65-73	2Ap3	S	Z3	HV, HB zeer lokaal aan linkerkant profiel, H2, DGRBR, D, SZK, onregelmatig, DU, CA1, FM1, sterk gevlekt lokaal met HB, WO2
H4	73-87	2Cg	S	Z3	SZK, veel KB (LGN, FE3, MN3, voornamelijk aan rechterkant profiel zeer grote brok), onregelmatig SA, LGR, LOR, OR, FE9, D
H5	87-104	2Cg2	S	Z3	SZK, LGRLOR, OR, FE2, MN1, R, SA, onderaan V, bovenaan de Tertiaire brok veel FE9
H6	104	2Cg3	S	Z3	SZK, GN, glauconiethoudend, (zeer licht kleiig), onregelmatig SA, CA1, FE3 OR, MN1, V

Referentieprofiel Prof.6.01.

De top van de bodemsequentie in referentieprofiel Prof.6.01 bestond uit een donkerbruine, humusrijke, antropogene bouwvoor 1Ap. Deze eenheid was ongeveer 20 cm dik. Hieronder bevond zich een tweede, begraven bouwvoor 2Apb. Deze was ongeveer 25 cm dik en was opvallend bleker (sterk uitgedroogd) van kleur. De grens tussen beide bouwvoeren was opvallend scherp en abrupt. Beide eenheden bevatten geen daterend vondstmateriaal. Onder de tweede bouwvoor bevond zich een lichtgrijze, licht lemig zandige horizont 2C (ELpW). Deze horizont was ongeveer 15 cm dik. De grens tussen de tweede bouwvoor en de 2C-horizont was gegolfd, maar toch abrupt. Verder bevatte deze horizont matig veel ijzer en mangaan. Een tweede C-horizont (2Cg) kende een zelfde genese en samenstelling als bovenliggende horizont, maar vertoonde duidelijk de invloed van grondwaterwerking, waaronder de gespreide neerslag van ijzer. Lokaal bevatte deze horizont fragmenten herwerkt materiaal uit het tertiair. Een derde C-horizont (3Cr) bevond zich op een diepte van ca. 100 cm –mv en wordt geïnterpreteerd als een tertiaire afzetting. Deze afzetting bestond uit grijsgroen, sterk glauconiethoudend, zeer licht kleiig zand. Deze horizont bevatte opvallend veel (niet-bewerkte) silexfragmenten. De grens tussen de quartaire en tertiaire afzettingen was recht en abrupt. Deze afzettingen worden geïnterpreteerd als onderdeel van het Lid van Egem (TiEg).

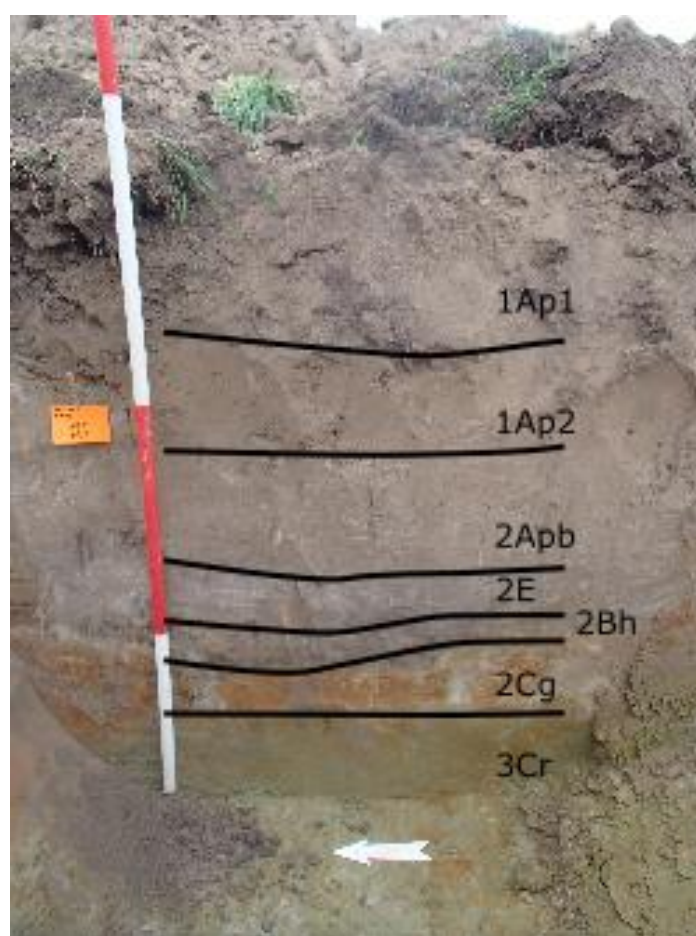
Figuur 2: Referentieprofiel Prof.6.01.

Tabel 2: profielbeschrijving referentieprofiel Prof.6.01.

Werkput 6		Profiel 1	Opmerking: GWT niet bereikt		
Laag	Diepte*	Horizont	Textuur	Type zand	Beschrijving
H1	0-20	Ap	S	Z3	DGRBR, FE1, WO3, D, H2, gr1 (antropogeen), CA1, SZK
H2	20-45	Ap2	S	Z3	GRBR, FE2, WO2, BS1, D, sterk uitgedroogd, MN1, GR1, SA R, CA1, SZK
H3	45-60	Cg	S	Z3	LGR, wortelgangen DBR, gegolfd, SA, FE2, MN1, baksteenspikkel ingespoeld, sterk vlekkelig, D
H4	60-100	Cg2	S	Z3	Lokaal iets kleiig, gr1, herwerkt Tertiair, LORLGN, FE3, MN1, V, CA1, SZK, SA R
H5	100-110	Cg3	Se	Z3	FE1, OR, LORLGN, CA1, SA R, SZK, Tertiair

Referentieprofiel Prof.8.01.

De top van de bodemsequentie in referentieprofiel Prof.8.01 kende een gelijkaardige opbouw als deze in Prof.6.01, met twee antropogene bouwvoren (1Ap1 en 1Ap2). De onderzijde van de tweede bouwvoor situeerde zich op ca. 60 cm –mv. Onder de 1Ap2-horizont bevond zich – met een vrij scherpe grens tussen beide eenheden - een begraven bodem (2Apb). Deze bodem – ca. 20 cm dik - bestond uit lichtgrijs, grijs zand en was sterk humeus. Onder deze horizont bevonden zich ook een uitlogingshorizont (2E, ca. 20 cm) en een sterk humeuze aanrijkingshorizont (2Bh, ca. 10 cm). De onderzijde van de B-horizont bevond zich op ca. 110 cm –mv. Het complex 2Apb-2Bh vertegenwoordigde een intacte bewaarde begraven bodem. Deze strekte zich uit over het centrale deel van het onderzoeksterrein. Helaas bevatte de bodem geen dateerbare vondstcollectie. Ook werden tijdens het afgraven van de bodem geen artefacten uit de steentijden aangetroffen. Onder de begraven bodem bevonden zich een 2Cg en een 3Cr horizont zoals beschreven in Prof.6.01. De grens tussen de quartaire en tertiaire afzettingen lag op ca. 130 cm –mv.

Figuur 3: Referentieprofiel Prof.8.01.

Tabel 3: profielbeschrijving referentieprofiel Prof.8.01.

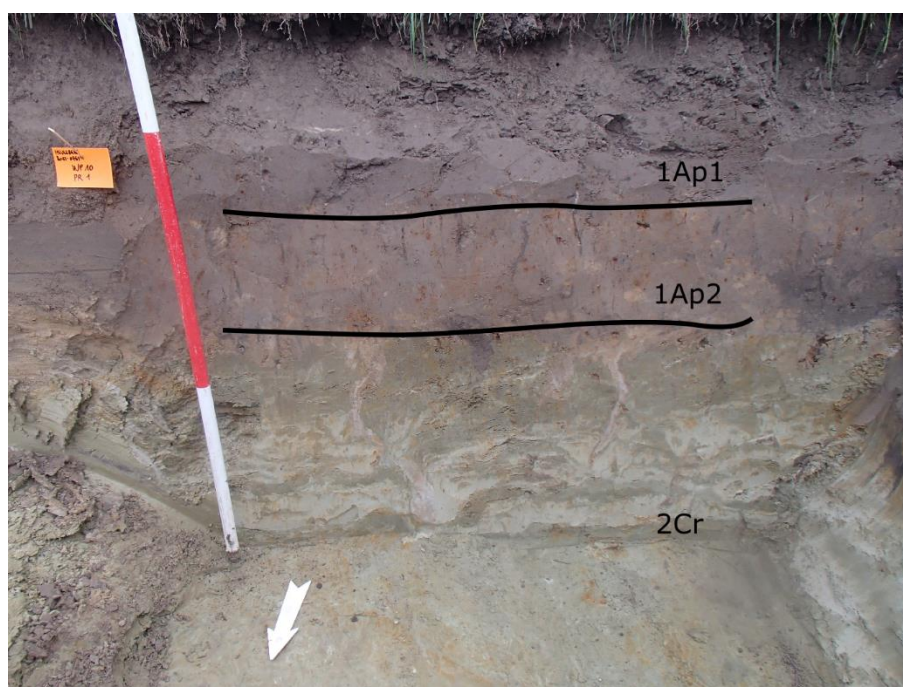
Werkput 8		Profiel 1	Opmerking: GWT niet bereikt		
Laag	Diepte*	Horizont	Textuur	Type zand	Beschrijving
H1	0-40	1Ap1	S	Z3	DGRBR, FE1, WO3, D, H2, gr1 (antropogeen), CA1, SZK
H2	40-60	1Ap2	S	Z3	DBR BR, FE1, WO3, H2, SZK, R SA
H3	60-80	2Apb	S	Z3	GR LGR, FE1, WO2, H1, SZK, R SA

H4	80-100	2E	S	Z3	LGR GR, H2, WO1, SZK, R DU
H5	100-110	2Bh	S	Z3	DGR DBR, H3, WO1, SMG, G DU
H6	110-130	2Cg	S	Z3	SZK, LGRLOR, OR, FE2, MN1, R, SA
H7	130-150	3Cr	S	Z3	SZK, GN, glauconiethoudend, (zeer licht kleiig), onregelmatig SA, CA1, FE3 OR, MN1, V

Referentieprofiel Prof.10.01

De bodemsequentie in referentieprofiel Prof.10.01 was uniek door zijn sterk geremanieerde 2Cr-horizont. Deze bevond zich onder twee antropogene bouwvoren (1Ap1 en 1Ap2), die vrij gelijkaardig waren aan de bouwvoren in vorige profielbeschrijving. De 1Ap2-horizont had wel een bruinere kleur als in Prof.8.01 en bevatte meer humus. De 2Cr-horizont bestond uit een gelaagd complex van herwerkt tertiair materiaal (grijsgroen glauconiethoudend zand), afgewisseld met lichtgrijze, fijnzandige eolische afzettingen (ELpW). Mogelijk liggen cryoturbatieprocessen uit het weichseliaan aan de basis van de remaniëring van de top van de tertiaire afzettingen.

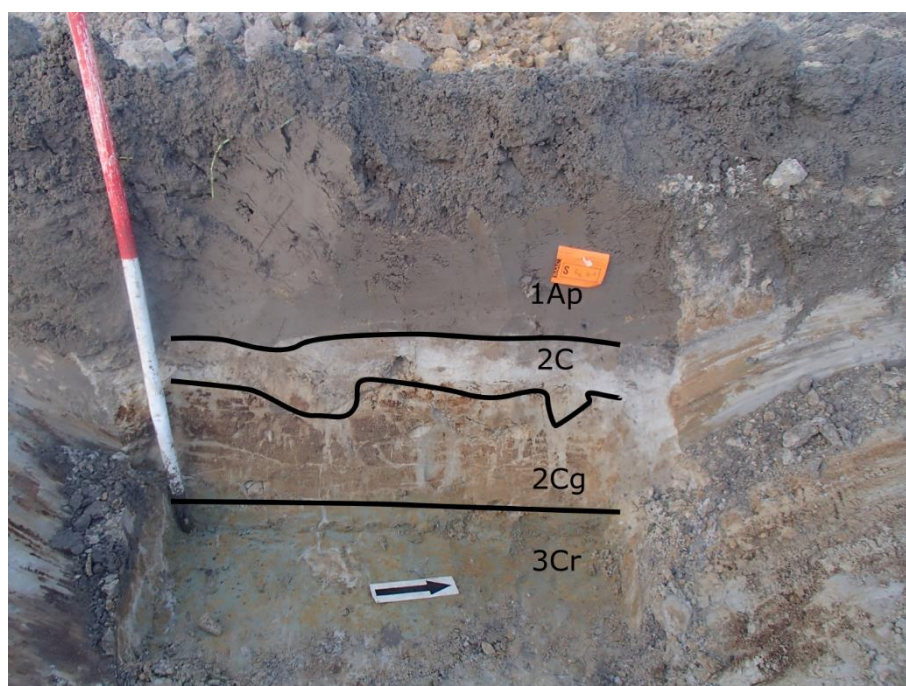
Figuur 4: Referentieprofiel Prof.10.01.

Tabel 4: profielbeschrijving referentieprofiel Prof.10.01.

Werkput 10		Profiel 1	Opmerking: GWT niet bereikt		
Laag	Diepte*	Horizont	Textuur	Type zand	Beschrijving
H1	0-40	1Ap1	S	Z3	DGRBR, FE1, WO3, D, H2, gr1 (antropogeen), CA1, SZK
H2	40-80	1Ap2	S	Z3	DBR BR, FE1, WO3, H2, SZK, R SA
H3	80-120	2Cr	S	Z3	GN WI LGR, WO2, H1, SZK, R SA, SS ZL

Referentieprofiel Prof.20.01

De bodemsequentie in Prof.20.01 viel op door de relatief dikke (ca. 60 cm), erg homogene bouwvoor 1Ap. De grens tussen deze bouwvoor en de onderliggende 2C-horizont was zeer abrupt en scherp. Meer dan waarschijnlijk werd een deel van de oorspronkelijke bodemsequentie afgetopt en vernietigd tijdens het ontstaan van de 1Ap-horizont. De moederbodem bestond uit quartaire (2C- & 2Cg-horizont) en tertiaire (3Cr-horizont) afzettingen, gelijkaardig aan deze in referentieprofiel Prof.6.01. De 2Cg-horizont bevatte wel opvallend veel mangaan. De grens tussen de quartaire en tertiaire afzettingen lag op 110 cm –mv.

Figuur 5: Referentieprofiel Prof.20.01.

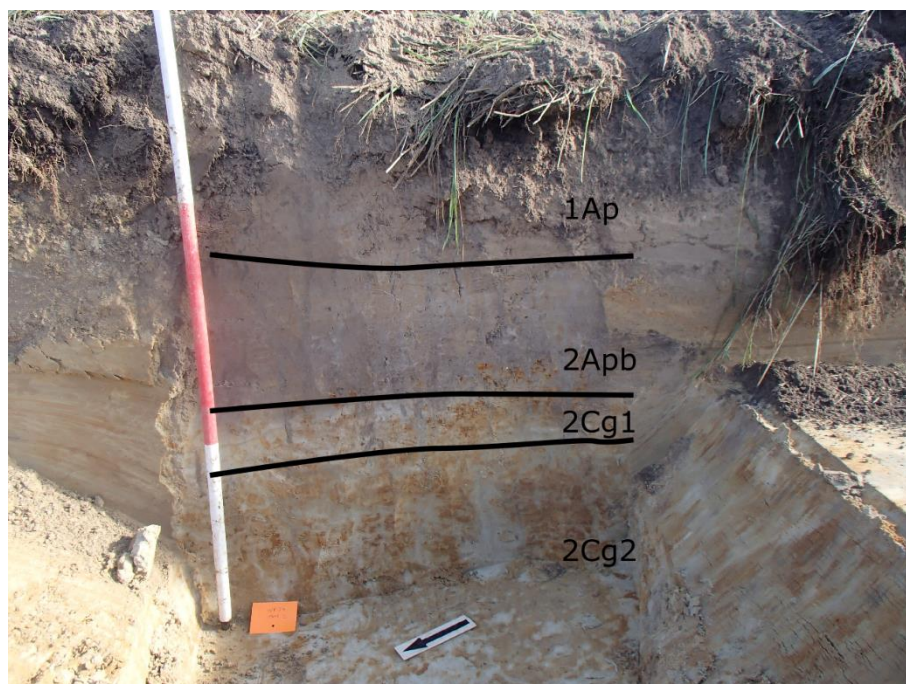
Tabel 5: profielbeschrijving referentieprofiel Prof.20.01.

Werkput 20		Profiel 1	Opmerking: GWT niet bereikt		
Laag	Diepte*	Horizont	Textuur	Type zand	Beschrijving
H1	0-60	1Ap1	S	Z3	DGRBR, FE1, WO3, D, H2, gr1 (antropogeen), CA1, SZK
H2	60-80	2C	S	Z3	SZK, LORLGR, R, SA, enkel wortelgangen lokaal, CA1, FE2, MN1, OR
H3	80-110	2Cg	S	Z3	SZK, OR, FE3, MN3, WO1, R, SA
H4	110-120	3Cr	S	Z3	SZK, GN, glauconiethoudend, (zeer licht kleilig), onregelmatig SA, CA1, FE3 OR, MN1, V

Referentieprofiel Prof.24.01

De bodemsequentie ter hoogte van referentieprofiel Prof.24.01 kent sterke gelijkenissen met deze in profielregistratie Prof.6.01. De top van de sequentie bestond eveneens uit twee bouwvoren 1Ap en 2Apb. Hieronder bevonden zich twee quartaire horizonten 2C(g1) en 2Cg2 – bovengrens quartaire afzettingen op ca. 80 cm –mv. De 2C(g1)-horizont vertoonde – in tegenstelling tot de 2C-horizont in prof.6.01 – zeer beperkt gleyverschijnselen. Opvallend is het ontbreken van tertiaire afzettingen in de

bodemsequentie, die in overige profielregistraties reeds op een diepte van 100-130 cm –mv opduiken. Ter hoogte van Prof.24.01 moeten de tertiaire afzettingen dieper dan 150 cm –mv gesitueerd worden.

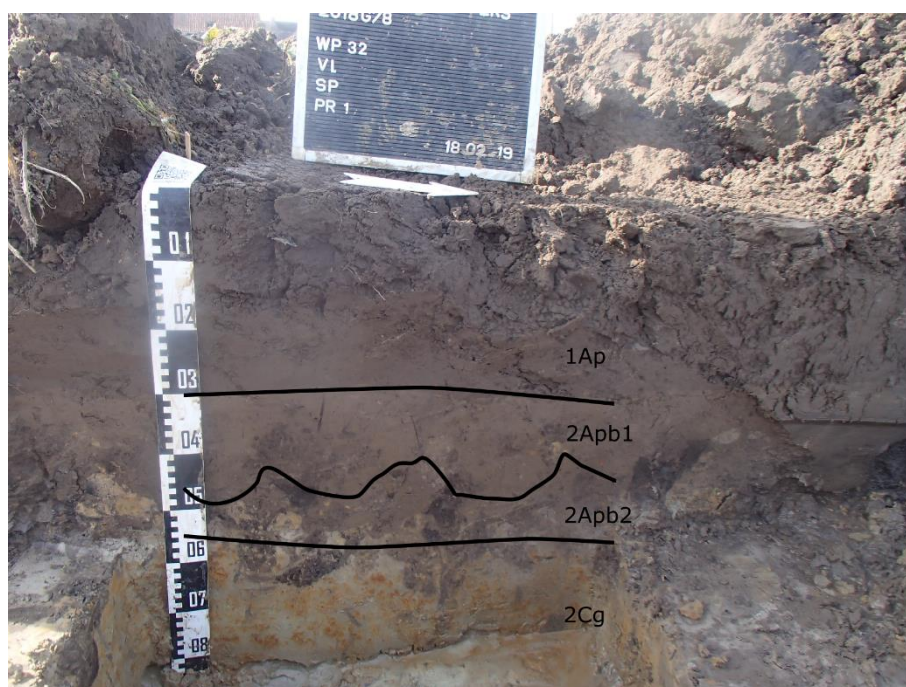
Figuur 6: Referentieprofiel Prof.24.01.

Tabel 6: profielbeschrijving referentieprofiel Prof.24.01.

Werkput 24		Profiel 1	Opmerking: GWT niet bereikt		
Laag	Diepte*	Horizont	Textuur	Type zand	Beschrijving
H1	0-60	1Ap1	S	Z3	DGRBR, FE1, WO3, D, H2, gr1 (antropogeen), CA1, SZK
H2	60-100	2Apb	S	Z3	GR, FE1, WO2, H1, SZK, R SA
H3	80-110	2Cg1	S	Z3	SZK, OR, FE1, MN1, WO1, R, SA
H4	110-150	2Cg2	S	Z3	SZK, OR, FE3, MN3, WO1, G GE

Referentieprofiel Prof.32.01

In profielregistratie Prof.32.01 bestond de bodemsequentie onder een recente bouwvoor (1Ap) uit twee oudere, begraven bodems 2Apb1 en 2Apb2. De bovengrens van de 2Apb1-horizont bevond zich op ca. 30 cm –mv. Deze horizont bestond uit homogeen, matig gebioturbeerd, bruin zand en was ongeveer 20 cm dik. De 2Apb2-horizont was donkergrijs tot zwart van kleur en bestond uit erg humeus, sterk gebioturbeerd zand. Deze horizont was ongeveer 10 cm dik en had een erg onregelmatige, sterk gebioturbeerde ondergrens (ca. 60 cm –mv). Mogelijk moet deze horizont als een oude akkerlaag geïnterpreteerd worden. Helaas bevatten beide begraven bodems geen dateerbare vondstcollectie. Onder de 2Apb2-horizont bevond zich een 2Cg horizont, gelijkaardig aan de eolische afzettingen uit het quartair met gleyverschijnselen in de overige profielregistraties.

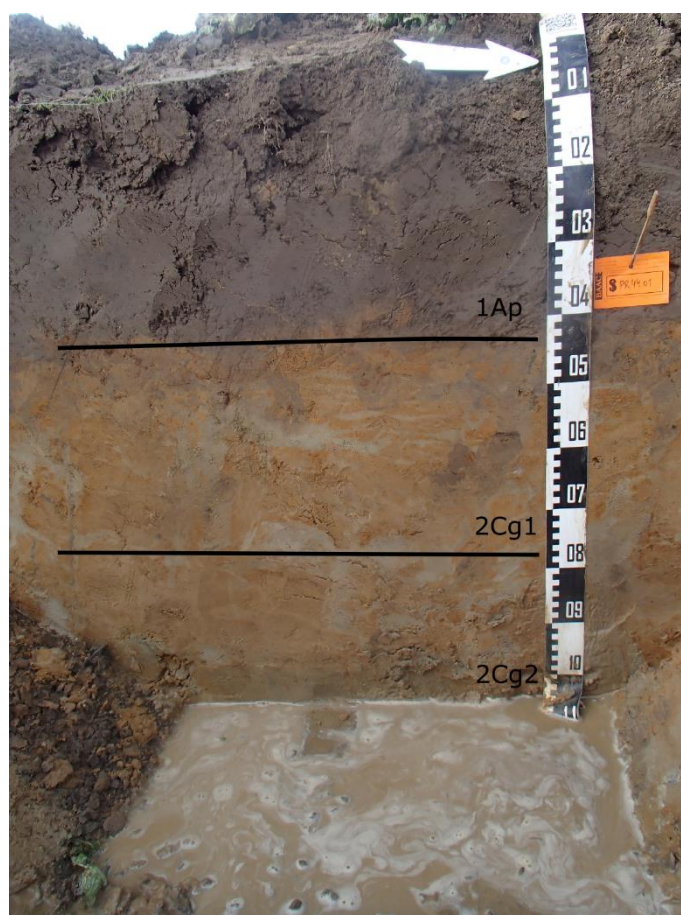
Figuur 7: Referentieprofiel Prof.32.01.

Tabel 7: profielbeschrijving referentieprofiel Prof.32.01.

Werkput 32		Profiel 1	Opmerking: GWT niet bereikt		
Laag	Diepte*	Horizont	Textuur	Type zand	Beschrijving
H1	0-30	1Ap	S	Z3	DGRBR, FE1, WO3, D, H2, gr1 (antropogogeen), CA1, SZK
H2	30-50	2Apb1	S	Z3	BR, FE1, WO3, D, H2, gr1 (antropogogeen), CA1, SZK
H3	50-60	2Apb2	S	Z3	DGr, FE1, WO3, D, H3, gr1 (antropogogeen), CA1, SZK, G DU
H4	60-80	2Cg	S	Z3	SZK, OR, FE1, MN1, WO1, G DU

Referentieprofiel Prof.44.01

Net als in profielregistratie Prof.20.01, werd de top van de bodemsequentie in Prof.44.01 gekenmerkt door een vrij dikke, homogene, humeuze bouwvoor (1Ap). Deze was ca. 45 cm dik en werd gekenmerkt door een erg scherpe, rechte ondergrens. Ook hier leek de scherpe ondergrens te wijzen op een (recente) aftopping of afgraving van het terrein. Onder de bouwvoor bevonden zich twee horizonten van eolische afzettingen uit het quartair, gelijkaardig aan deze in profielopname Prof.24.01. Tertiaire afzettingen werden, ondanks de diepte van de profielopname - tot 120 cm –mv – niet aangesneden.

Figuur 8: referentieprofiel Prof.44.01.

Tabel 8: profielbeschrijving referentieprofiel Prof.32.01.

Werkput 34		Profiel 1	Opmerking: GWT niet bereikt		
Laag	Diepte*	Horizont	Textuur	Type zand	Beschrijving
H1	0-45	1Ap	S	Z3	DGRBR, FE1, WO3, D, H2, gr1 (antropogeen), CA1, SZK
H2	45-80	2Cg1	S	Z3	SZK, OR, FE1, MN1, WO1, G DU
H3	80-120	2Cg2	S	Z3	SZK, OR, FE1, MN1, WO1, G DU, OR

2.3.1.3 Interpretatie referentieprofielen

Het overheersende type bodemopbouw binnen het onderzoeksterrein bleek het vrij sterk afgetopte bodemprofiel type Prof.44.01. Onder de ca. 50 cm dikke recente bouwvoor bevonden zich in dit profiel quartaire eolische afzettingen uit het laatweichseliaan (formatie van Gent). Door fluctuaties in de grondwatertafel vertoonden deze afzetting plaatselijk gleyverschijnselen. Een (intacte) E- en B-horizont ontbraken in dit lithoprofiel. Op de hoger gelegen, meer zuidelijke delen van het onderzoeksterrein werden tertiaire afzettingen – groene, glauconiethoudende zanden van het lid van Egem – op minder dan 1.50 m –mv aangesneden (Prof.6.01).

<p>ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE</p>	<p>Meulebeke Lappers</p> <p>Overzicht Profielregistraties</p>	<p>Projectnummer BAAC: 2018-0761 Vergunningnummer: 2018G78</p>	<p>Legende</p> <p> Plangebied</p> <p>Type Referentieprofiel</p> <ul style="list-style-type: none"> ● PROF.10.01 ● PROF.20.01 ● PROF.24.01 ● PROF.3.01 ● PROF.32.01 ● PROF.44.01 ● PROF.6.01 ● PROF.8.01 ○ VERST Bewaarde Bodem 	<p style="text-align: right;">1-3-2019</p>
	<p>Projectnummer BAAC: 2018-0761 Vergunningnummer: 2018G78</p>			

Plan 5: overzichtskaart van de profielregistraties met classificatie per type referentieprofiel.

Centraal op het onderzoekerrein werd een zone aangesneden met onder de Ap-horizont(en) een 'oude', begraven Apb-horizont. Ter hoogte van referentieprofiel Prof.8.01 bestond deze intacte bodemopbouw daarenboven ook uit een E- en B-horizont. Helaas werd in de begraven bodem – ondanks het secuur afgraven van deze bodem - geen dateerbaar vondstmateriaal aangetroffen. Wel werden verschillende fragmenten vuursteen ingezameld. Geen van deze vondsten vertonen echter antropogene bewerkingssporen¹⁰. Meer dan waarschijnlijk kennen deze fragmenten silex een natuurlijke oorsprong uit de onderliggende tertiaire afzettingen.

Een tweede zone waar een oude begraven bodem werd aangetroffen, bevond zich ter hoogte van proefsleuf WP32. Onder deze bodem bevonden zich echter geen E- of B-horizont. In deze laag werd 15^e-eeuws aardewerk aangetroffen. Hierdoor moet men het ontstaan van de bodem mogelijk in dezelfde periode dateren als een nabijgelegen greppelsysteem, waterkuil en kuilencluster. De oorsprong van de – erg humeuze – bodem moet mogelijk gezocht worden in laatmiddeleeuwse akkerbouw.

2.3.2 Assessment sporen en structuren

2.3.2.1 Manifestatie archeologische site aan huidig oppervlak

Er werden geen sporen, structuren of archeologische ensembles aangetroffen aan het oppervlak van het onderzoekerrein.

2.3.2.2 Stratigrafie van de site

Het bodemarchief omvatte één archeologisch relevant niveau, onmiddellijk onder de bouwvoor. Dit niveau bevond zich tussen 21.00 m TAW en 25.00 m TAW (ca 0.50 – 0.70 m –mv). Ter hoogte van de bewaarde bodems werden echter twee archeologische vlakken aangelegd: een eerste vlak net onder de begraven bodem (waarbij de bodem erg secuur werd afgegraven), een tweede vlak onder de (uitgeloogde) E-horizont.

2.3.2.3 Weergave onderzoek: kaarten

Zie hieronder.¹¹

2.3.2.4 Harrismatrix van complexe stratigrafie en complexe spoorcombinaties

Niet van toepassing.

¹⁰ Het ontbreken van antropogene vondsten uit de steentijden sloten – conform PVM ID5055, p.4 – verder onderzoek naar dergelijke vondstconcentraties uit.

¹¹ Plannen op meer gedetailleerde schaal opgenomen in de bijlagen.

Plan 6: algemeen sporenplan van het onderzoek (1:1; digitaal; 28/02/2019).

<p>ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE</p>	<p>Meulebeke Lappers Chronologische interpretatie sporenbestand</p>	<p>Projectnummer BAAC: 2018-0761 Vergunningnummer: 2018G78</p>	<p>Legende</p> <ul style="list-style-type: none"> Plangebied Chronologische interpretatie LME ROM-VME NT REC NAT ONBEP 	<p>28-2-2019</p>
	<p>Projectnummer BAAC: 2018-0761 Vergunningnummer: 2018G78</p>			

Plan 7: chronologisch sporenplan van het onderzoek (1:1; digitaal; 28/02/2019).

 ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Meulebeke Lappers Overzicht vlakhoogtes
	Projectnummer BAA C: 2018-0761 Vergunningnummer: 2018G78
Legende Plangebied Hoogtes vlak (m TAW)	
 1-3-2019	

Plan 8: weergave van de vlakhoogtes (1:1; digitaal; 01/03/2019).

2.3.2.5 Beschrijving sporenbestand

Romeinse periode – volle middeleeuwen

Greppels

In de westelijke flank van het onderzoeksterrein doorkruiste een noordwest-zuidoostelijk georiënteerde greppel S.8.001¹² het onderzoeksterrein. Behalve in WP08, werd het spoor ook in proefsleuven WP09, WP28, WP15, WP16 en WP17 aangesneden. In het vlak liet de greppel zich optekenen als een lineair spoor met een grijze, tot lichtgrijze heterogene vulling, die zich vrij scherp aftekende ten opzichte van de moederbodem. De breedte van het spoor in het vlak varieerde tussen 1.20 m en 2.00 m.

In de coupe had het spoor een komvormige doorsnede, die tot 40 cm onder het archeologisch vlak in de bodem doordrong. Ter hoogte van proefsleuf WP09 bestond de vulling van het spoor in coupe uit twee pakketten: onderin bevond zich een donkergrijs, zandig, matig humeus pakket, meer dan waarschijnlijk te associëren met een actieve, watervoerende fase van de greppel. Hierboven bevond zich een heterogeen, lichtgrijs tot grijs, zandig pakket. Dit laatste pakket vertegenwoordigde vermoedelijk de – acute – demping van het spoor. Ter hoogte van proefsleuf WP15 – waar de greppel smaller was dan in WP09 – bestond de vulling van het spoor ook uit twee pakketten: onderin een eerder gelaagd, lichtgrijs pakket – opnieuw te associëren met een actieve fase van de greppel – met erboven een heterogeen, donker tot lichtgrijs, zandig pakket (de demping van het spoor). De vulling van het spoor bevatte echter geen dateerbare vondstcollectie, waardoor een sluitende datering voor het spoor ontbreekt. De enige relevante vondst uit de vulling van het spoor was een metaalslak, hetgeen het spoor vanaf de Romeinse periode situeert. De relatieve chronologie van het spoor wijst uit dat het jonger is dan de late middeleeuwen.

¹² In overige werkputten ook geregistreerd als S.9.003, S.15.006, S.16.003 & S.17.003.

Figuur 9: greppel S.8.01 in het vlak ter hoogte van WP09 (boven) en WP16 (onder).

Figuur 10: greppel S.8.01 in de coupe in WP09 (boven) en in WP15 (onder).

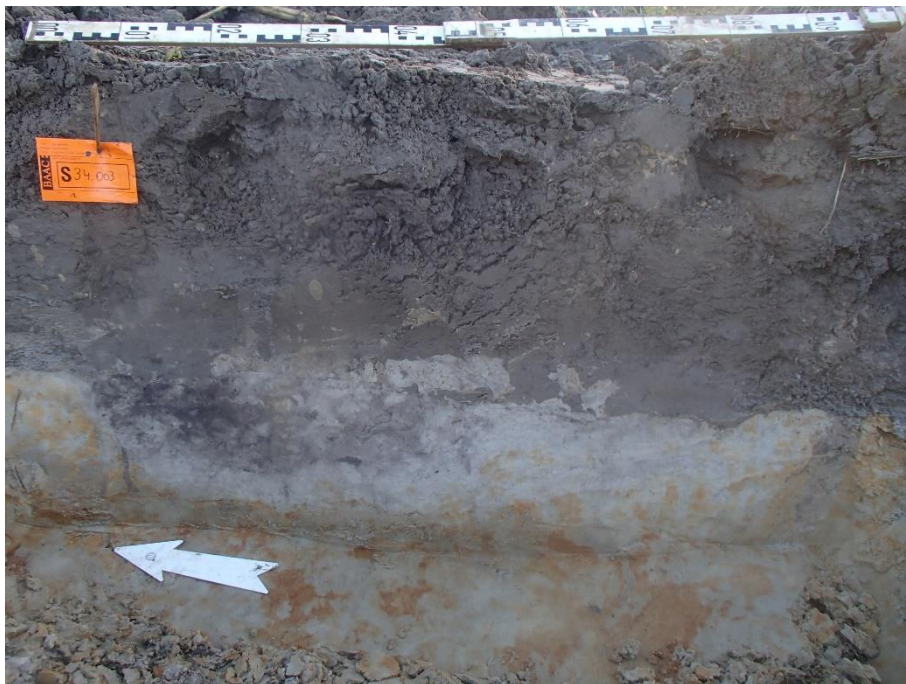
In de uiterste noordoostelijke hoek van het onderzoeksterrein – ter hoogte van de noordelijke zijde van proefsleuf WP34 – werd een tweede greppel S.34.03 met noordwest-zuidoostelijke oriëntatie aangetroffen. In het vlak was het spoor ongeveer 60 cm breed en viel het op door zijn vrij heterogene, sterk humeuze, grijze tot donkergrijze, uitgeloopte vulling. Deze tekende zich eerder vaag af ten opzichte van de moederbodem. In de coupe had het spoor een komvormige doorsnede, die tot 20 cm onder het archeologisch vlak in de bodem doordrong. De erg humeuze vulling van het spoor werd vermoedelijk afgezet tijdens een actieve fase van de greppel. Mogelijk gingen afdekkende vulpakketten (cf. de demping van de greppel) verloren tijdens het aftoppen van de bodem.¹³ In de vulling van het

¹³ Zie 2.3.1.3 Interpretatie referentieprofielen.

spoor werden geen dateerbare vondsten aangetroffen, maar gezien de gelijkaardige oriëntatie als greppel S.8.01 en sterke uitloging van de vulling, moet het mogelijk in de Romeinse periode gesitueerd worden.

Figuur 11: greppel S.34.03 in het vlak.

Figuur 12: greppel S.34.03 in de coupe.

Greppels S.8.001 en S.34.003 vielen op door hun datering in de Romeinse periode. Hiermee waren het uitzonderingen in het sporenbestand. Dit omvatte immers geen andere sporen uit de Romeinse periode. De greppels horen naar verwachting dan ook niet bij een nederzetting of andere archeologisch waardevolle vindplaats binnen het onderzoeksterrein. Daarenboven lagen beide

greppels in de marge van het onderzoeksterrein. Het is met andere woorden niet onwaarschijnlijk dat indien deze greppels met een archeologische vindplaats geassocieerd moeten worden, deze buiten – ten oosten en ten westen – van het onderzoeksterrein gezocht moeten worden.

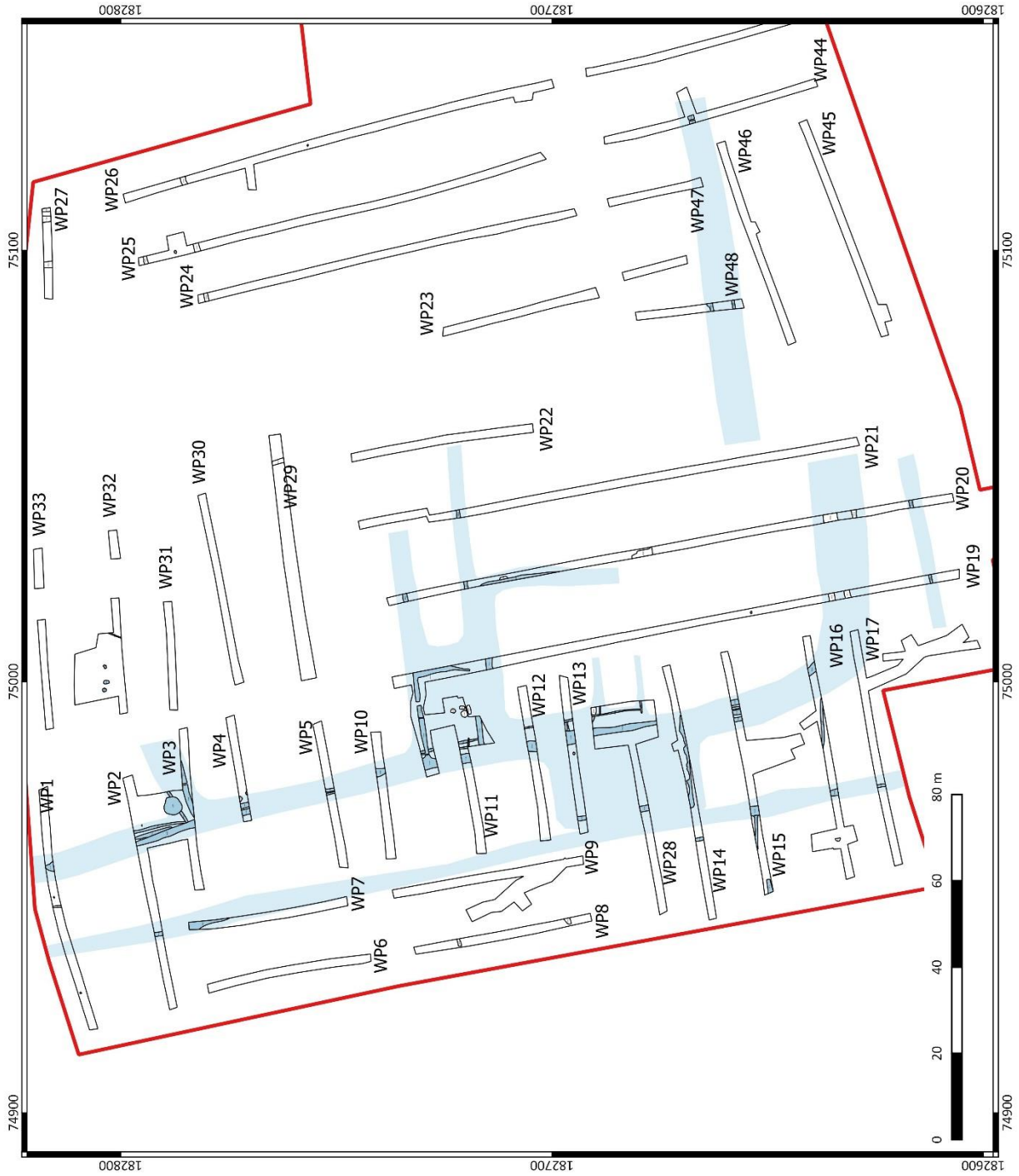
Laatmiddeleeuwse sporen

Greppelsystemen en inrichting landschap

Op het westelijke deel van het onderzoeksterrein werd een uitgebreid greppelsysteem blootgelegd. Aan de hand van de vondstcollectie uit de betreffende greppels wordt dit systeem in de late middeleeuwen gedateerd (aardewerk uit pakketten geassocieerd met actieve grachtfasen wordt in de 14^e eeuw gedateerd). Dit greppelsysteem kaderde meer dan waarschijnlijk in meer laatmiddeleeuwse landinrichting en -gebruik. Daarbij is het opvallend dat de oriëntatie van het greppelsysteem – en mogelijk de meer extensieve inrichting van het landschap – reeds toen eenzelfde oriëntatie kende als de huidige (lokale) perceels- en landschapsinrichting.

De hoofdlijnen van het greppelsysteem bestonden uit enkele noord-zuidelijk – en haaks hierop – oost-westelijk georiënteerde greppels. Deze greppels waren alle tussen 1.50 m en 1.90 m breed en hadden alle een (donker-)grijze vulling die zich scherp ten opzichte van de moederbodem aftekende. In de coupe hadden de greppels steeds een komvormige doorsnede, die nooit dieper dan ca. 60 cm onder het archeologisch vlak in de bodem doordrong. De vulling van de greppels was steeds homogeen, zonder duidelijk onderscheid tussen meerder opvullingspakketten. Wel was deze vulling vaak – zeker onderin – erg humeus. Het lijkt er met andere woorden op dat enkel de onderzijde van de greppels – te associëren met een actieve grachtfase - bewaard zijn gebleven.

Twee greppels S.2.001 en S.2.003 doorkruisten het onderzoeksterrein in noord-zuidelijke richting. Greppel S.2.003 boog aan de zuidelijke grens van het onderzoeksterrein mogelijk af in oostelijke richting (in proefsleuven WP19 en WP20 als greppel S.19.003 & S.20.003). Het interval tussen beide greppels was ongeveer 25 m. Greppels S.19.005 en S.11.013 kenden een oost-westelijke oriëntatie en mondden centraal op het onderzoeksterrein uit in greppel S.2.003. In deze zone leken enkele secundaire greppels – een zijtak van S.19.005, S.20.008, S.19.007 – het greppelsysteem lokaal uit te breiden. Hierbij werden enkele rechthoekige percelen (ca. 20 x 20 m en 20 x 30 m) door het greppelsysteem afgebakend. Ondanks de aanleg van enkele – ruime – kijkvensters, werden binnen deze percelen geen bewonings- of nederzettingssporen aangetroffen. De afbakening van deze percelen kaderen dan ook meer dan waarschijnlijk in de lokale inrichting en exploitatie van het landschap.

<p>BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE</p>	<p>Meulebeke Lappers Reconstrueerd laatmiddeleeuws greppelsysteem</p>	<p>Projectnummer: BAAAC: 2018-0761 Vergunningnummer: 2018GG78</p>	<p>Legenda</p> <ul style="list-style-type: none"> Plangebied Werkputten Datering Laatmiddeleeuwse sporen Onbepaalde datering Reconstrueerd greppels 	<p>26-2-2019</p>
	<p>Projectnummer: BAAAC: 2018-0761 Vergunningnummer: 2018GG78</p>			<p>26-2-2019</p>

Plan 9: reconstructie van het laatmiddeleeuwse greppelsysteem (1:1; digitaal; 26/02/2019).

Figuur 13: greppel S.11.004 in de coupe.

Figuur 14: greppel S.19.015 in de coupe.

Waterkuil of drenkkuil

In een kijkvenster tussen proefsleuven WP02 en WP03 werd een groot, cirkelvormig spoor S.2.009 (diameter ca. 4.40 m) blootgelegd. De grijze, zandige en heterogene vulling van het spoor tekende zich erg scherp af ten opzichte van de moederbodem. Aan de rand van het spoor bevatte de vulling opvallend meer humeus en organisch materiaal. Ook bevatte de vulling van het spoor aardewerk dat in de 13^e – 14^e eeuw gedateerd wordt. Uit een controleboring bleek dat het spoor niet dieper dan ca. 1.50 m onder het archeologisch niveau bewaard was. Gezien de afmetingen en vorm, en de eerder

geringe diepte, moet het spoor meer dan waarschijnlijk als waterkuil of drenkkuil geïnterpreteerd worden.

Figuur 15: waterkuil S.2.009 in het vlak.

Kuilen

Aan de westelijke zijde van proefsleuf WP32 werden vier ronde tot ovale kuilen S.32.005/S.32.009, S.32.007 en S.32.008 aangetroffen. Deze drie kuilen hadden alle een erg gelijkaardige, bruine, zandige vulling, die zich erg scherp ten opzichte van de moederbodem aftekende. Kuil S.32.008 was in het vlak cirkelvormig (diameter ca. 90 cm), in de coupe was het spoor tot ongeveer 30 cm onder het archeologisch vlak bewaard. De doorsnede van het spoor viel op door de rechte wanden en vlakke bodem. Kuil S.32.005 was in het vlak rechthoekig tot ovaal van vorm (90 x 60 cm), in de coupe had het spoor een komvormige doorsnede met vrij vlakke bodem. De kuil was tot ongeveer 40 cm onder het archeologisch vlak bewaard. Aan de oostelijke zijde werd de kuil oversneden door kuil S.32.009, een rechthoekig spoor (ca. 40 x 30 cm), dat in coupe slechts een kleine 10 cm diep bewaard was.

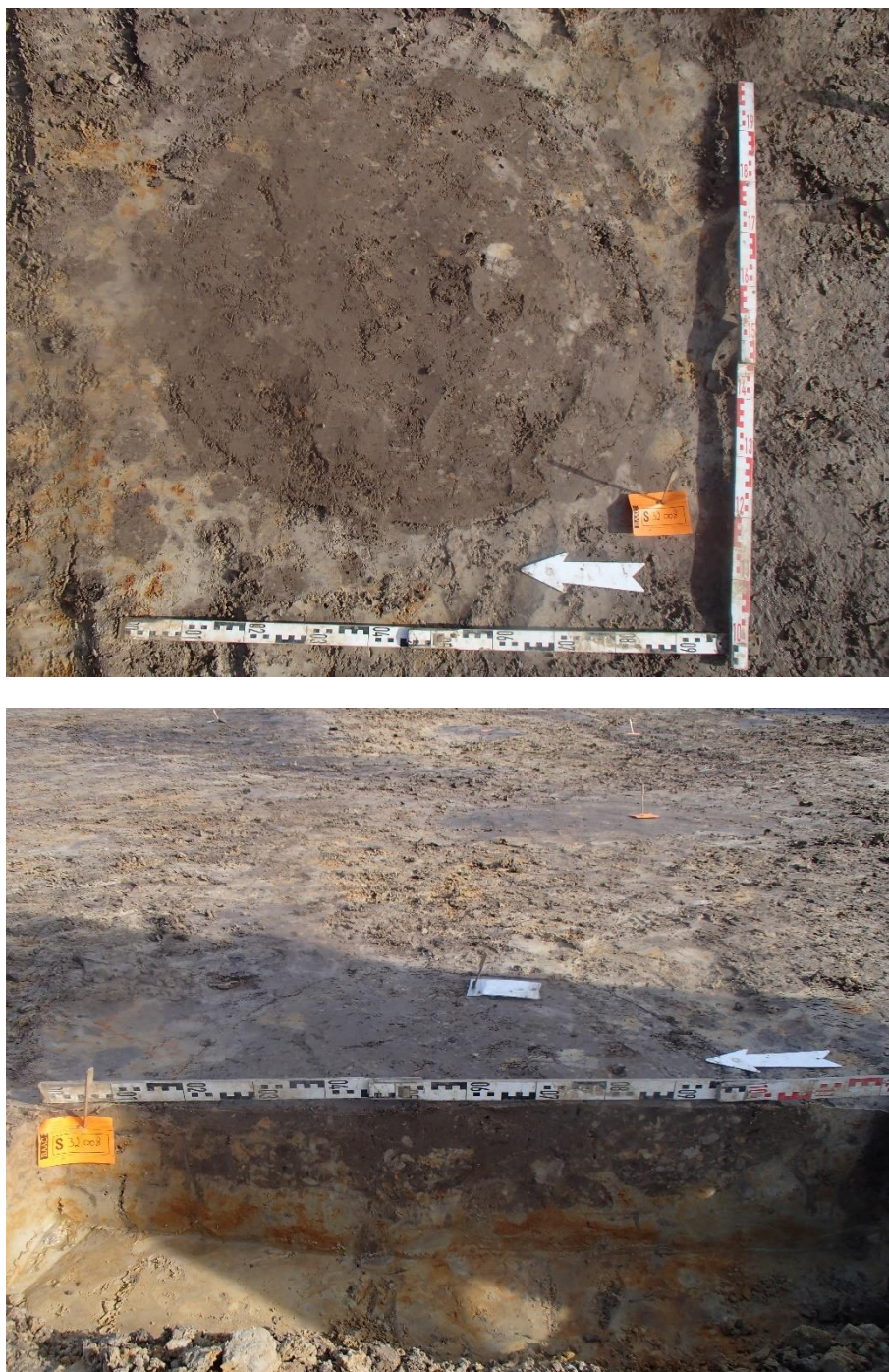
Aan de hand van de vondstcollectie (aardewerk uit de vulling van kuil S.32.008) wordt de sporencluster aan het einde van de late middeleeuwen gedateerd (15^e – 16^e eeuw). Mogelijk moeten deze sporen dan ook in verband worden gebracht met nabijgelegen hoeve, net ten oosten van de sporencluster.

Figuur 16: overzicht van het kijkvenster ter hoogte van WP32, met rechts kuilen S.32.008, S.32.007 en S.32.005.

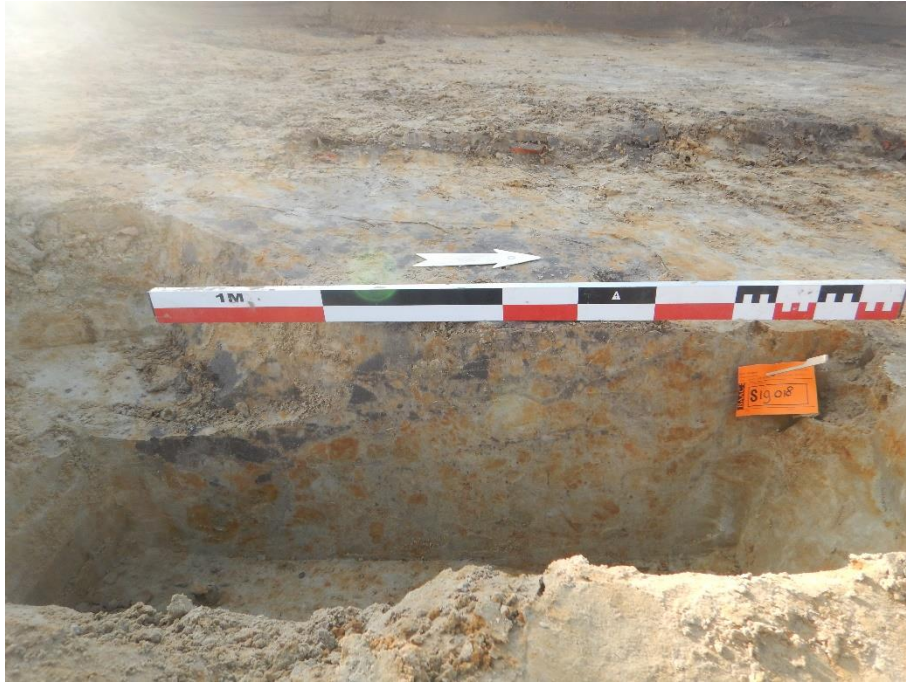

Figuur 17: kuil S.32.005 in het vlak (boven) en in de coupe (onder).

Figuur 18: kuil S.32.008 in het vlak (boven) en in de coupe (onder).

In een kijkvenster tussen proefsleuven WP11 en WP19, op één van de percelen omgeven door het laatmiddeleeuws greppelsysteem, werd een geïsoleerde kuil S.11.015/S.19.018 aangetroffen. Dit spoor had een erg heterogene, grijze, beige gevlekte (brokken moederbodem) vulling die zich erg vaag ten opzichte van de moederbodem aftekende. In coupe had de kuil een erg onregelmatige doorsnede, met een sterk afhellende bodem. Het spoor dring tot ca. 30 cm onder het archeologisch vlak in de bodem door. Ondanks het ontbreken van een dateerbare vondstcollectie, wordt het spoor – gezien zijn ligging op een door het greppelsysteem omsloten perceel – in de late middeleeuwen gedateerd. De kuil wordt – wegens zijn geïsoleerde ligging – niet geassocieerd met bewonings- of andere nederzettingssporen. Het lijkt eerder te kaderen binnen de lokale, extensieve exploitatie van het landschap.

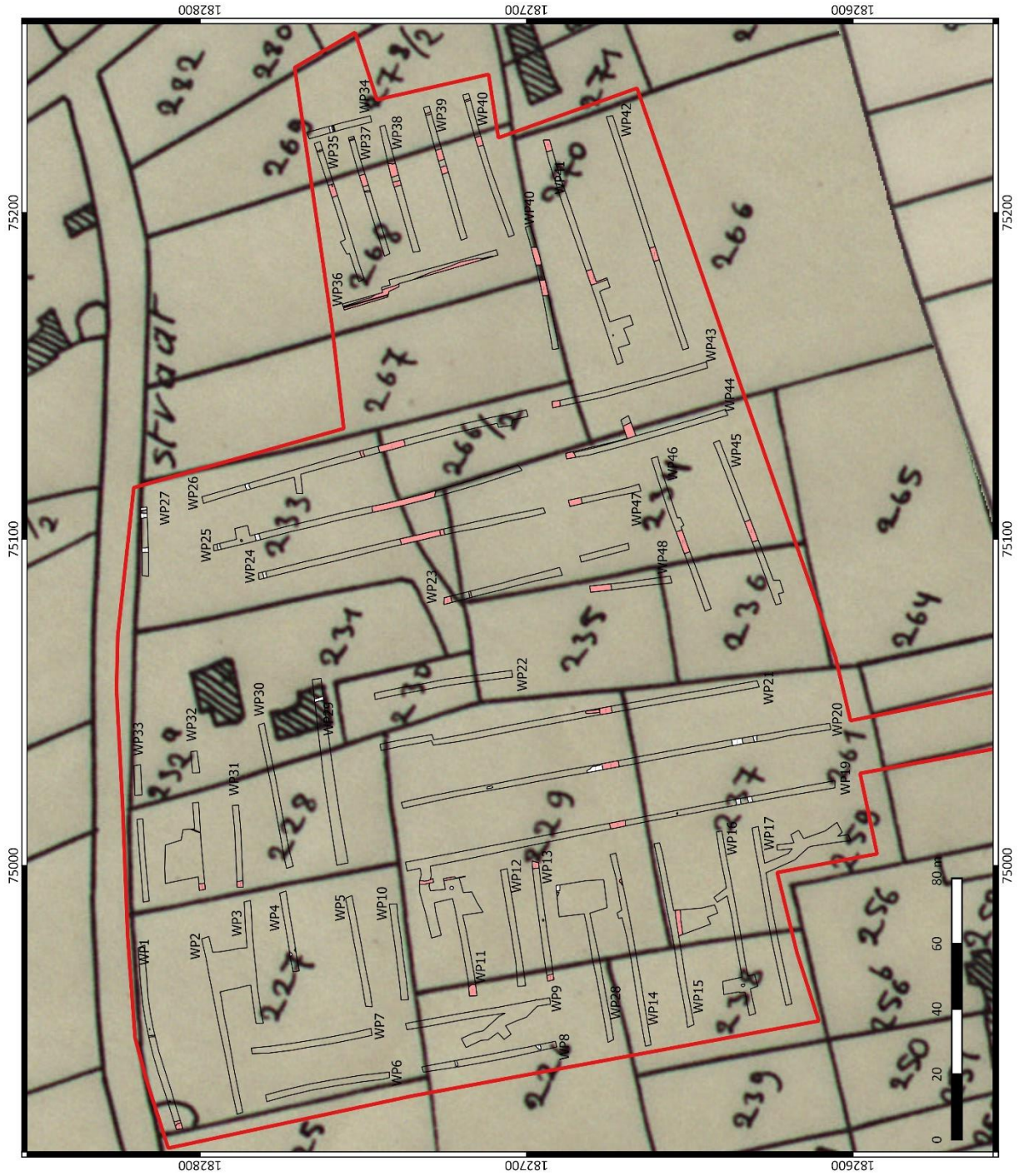

Figuur 19: kuil S.11.015/S.19.018 in de coupe.

Sporen uit de nieuwe en nieuwste tijd

Perceelsgreppels

Verspreid over heel het onderzoeksterrein werden verschillende greppels en grachten aangesneden waarvan de ligging overeenkomt met perceelsgrenzen op de 19^e-eeuwse kadasterkaarten (zie Plan 10). Het gaat vrijwel steeds over sporen met een homogene, bruine tot grijze, zandige vulling, die zich erg scherp ten opzichte van de moederbodem aftekende. Vaak werd de interpretatie van deze sporen bevestigd door de vondstcollectie (voornamelijk aardewerk), die steeds in de nieuwe tijd gedateerd wordt.

<p>BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE</p>	<p>Meulebeke Lappers</p> <p>Sporen nieuwe en nieuwste tijd op de Popkaart</p>	<p>Projectnummer: BAA C: 2018-0761 Vergunningnummer: 2018GG78</p>	<p>Legenda</p> <p> Plangebied</p> <p> Datering</p> <p> Sporen nieuwe en nieuwste tijd</p> <p> Onbepaalde datering</p>	<p>27-2-2019</p>
	<p>Projectnummer: BAA C: 2018-0761 Vergunningnummer: 2018GG78</p>			<p>27-2-2019</p>

Plan 10: sporen uit de nieuwe en nieuwste tijd weergegeven op de Popkaart (digitaal, 1:1; 27/02/2019).

Restanten historische hoeve

Cartografische bronnen geven aan dat er zich - minstens vanaf de tweede helft van de 18^e eeuw, zie de Ferrariskaart – in de noordelijke zijde van het onderzoeksterrein een hoeve bevond. Deze hoeve bestond in de 18^e eeuw uit drie rechthoekige gebouwen die zich duidelijk op de huidige Oude Gentstraat richtten. De hoeve lag op een rechthoekig, door een bomenrij omgeven domein. Dit domein was duidelijk geënt op de toenmalige perceels- en landschapsindeling. Zoals hierboven aangehaald, kende deze – nog steeds geldende – perceels- en landschapsindeling vermoedelijk zijn oorsprong in de late middeleeuwen. Op de 19e-eeuwse kadasterkaarten bestaat de hoeve echter nog maar uit twee gebouwen. In de loop van de eerste helft van de 19e eeuw werd mogelijk één van de hoevegebouwen reeds afgebroken.

Tijdens het sleuvenonderzoek werden echter – behalve de mogelijke omheininggreppel -geen sporen blootgelegd die direct met de hoeve geassocieerd kunnen worden. De zone ter hoogte van het hoevedomein bleek echter zwaar verstoord, meer dan waarschijnlijk tijdens de sloop van de historische hoeve. Uit orthofotografische bronnen – de orthofoto's van 1971-2003 – is immers geweten dat in de loop van de tweede helft van de 20^e eeuw gemoderniseerd en uitgebreid werd. In het begin van de 21^e eeuw werd het complex vervolgens gesloopt. Daarnaast bevond een deel van het hoevedomein zich binnen de bufferzone van de actieve nutsleidingen. In deze zone was gravend onderzoek helaas niet mogelijk. Alles wijst er echter op dat de archeologisch relevante restanten van het hoevedomein – en mogelijke voorgangers – tijdens de sloop vernietigd werden. Daarenboven was de bodem in deze zone ook sterk verontreinigd met petrochemicaliën.

Figuur 20: verstoring en vervuiling van het bodemarchief ter hoogte van het gesloopte hoevedomein in proefsleuf WP22.

Figuur 21: verstoring en vervuiling van het bodemarchief ter hoogte van het gesloopte hoevedomein in proefsleuf WP29.

2.3.3 Assessment vondsten

2.3.3.1 Administratieve gegevens

38 vondstnummers: 26 vondstnummers aardewerk, één stuk bouwceramiek, één stuk glas, één metaalslak, één stuk metaal (munt), zeven vondstnummers silex en één stuk natuursteen.

2.3.3.2 Methode en technieken assessment

Per spoornummer zijn alle vondsten bekeken en ingevoerd in de vondstdeterminatietabel. Zo werd eerst gekeken naar de vondstcategorie, vervolgens naar de dominante deelcategorie, waarna de belangrijkste gegevens m.b.t. de vondsten genoteerd werden. Er is ook getracht om de vondsten van een preliminaire datering te voorzien.

2.3.3.3 Aardewerk

Inventaris

De vondstcollectie vertegenwoordigt zowel qua materiaalcategorieën als qua datering een vrij homogeen ensemble. Dit ensemble kan net als het sporenbestand in twee chronologische groepen onderverdeeld worden. Een eerste groep omvat vondsten uit de late middeleeuwen. Een tweede groep omvat vondsten uit de nieuwe - nieuwste tijd Hieronder volgt een beknopt overzicht:

- V01: WP02; S.2.001; wandfragmenten oa grijs aardewerk; uit LME greppel; 13^e E.
- V02: WP02; S.2.009; wandfragment in grijs aardewerk; uit drenkkuil/waterkuil; 13^e-14^e E.
- V03: WP02; S.2.003; randfragment in grijs aardewerk; uit LME greppel; 13^e – 14^e E.
- V04: WP11; S.11.013; randfragment in rood aardewerk; uit LME greppel; LME.

- V05: WP14; S.14.001; fragment pijp in pijpaaarde, uit ploegspoor; NT.
- V06: WP14; S.14.004; rand in roodgebakken aardewerk, uit een greppel LME; NT, intrusief.
- V07: WP14; S.14.006; fragment rood aardewerk; uit greppel LME; LME.
- V11: WP17; S.17.002; wandfragment in rood aardewerk, glazuur; uit LME greppel; LME.
- V14: WP19; S.19.003; fragmenten in grijs en rood aardewerk; uit greppel LME; VME-LME
- V16: WP19; puntvondst; fragment in grijs aardewerk; VME-LME.
- V18: WP09; S.9.003; fragment rood aardewerk; uit ROM-VME greppel; LME, intrusief.
- V19: WP19; S.19.015; sterk verweerd randfragment in grijs aardewerk; uit LME greppel; 14^e E.
- V20: WP17; bouwvoor; fragmenten in roodgebakken aardewerk; NT.
- V21: WP20; Apb; fragment steengoed; 15^e – 16^e E.
- V26: WP17; S.17.002; fragment baksteen; NT.
- V27: WP28; S.28.004; rand en wand recipiënt (kogelpot?) in grijs aardewerk; 12^e E, intusief.
- V28: WP32; S.32.008; wand- en randfragment in rood aardewerk, glazuur; kuil LME; 15^e E.
- V29: WP32; Apb; fragment grijs aardewerk; VME-LME.
- V30: WP32; Apb; wandfragment in grijs aardewerk; LME.
- V31: WP32; Apb; fragment rood aardewerk; LME.
- V33: WP33; S.39.001; fragmenten in rood aardewerk, glazuur; uit NT greppel; NT.
- V34: WP41; S.41.003; fragment handgevormd aardewerk; uit recente vergraving; MET-ROM, intrusief.
- V35: WP44; S.44.001; wandfragment in grijs aardewerk; uit LME greppel; VME-LME.
- V36: WP44; S.44.002; randfragment in rood aardewerk, geen glazuur; uit greppel NT; 15^e – 16^e E.
- V37: WP44; B/C-horizont; wandscherf in grijs aardewerk; LME.
- V38: WP46; S.46.001; fragment sterk verbrande en verweerde rand van een tijl; uit LME greppel; LME.

Figuur 22: randfragment grijs aardewerk V03.

Figuur 23: fragmenten pijpenaarde V05.

Figuur 24: randfragment rood aardewerk V06.

Figuur 25: ensemble rood aardewerk V20.

Figuur 26: baksteenfragment V26.

Figuur 27: fragmenten handgevormd aardewerk V34 uit recente vergraving S.41.003.

Conservatie en behandeling

De ingezamelde vondsten hebben geen conservatie of behandeling nodig.

Potentieel op kenniswinst

De ingezamelde vondsten hebben in de eerste plaats een waarde als chronologische marker voor de antropogene sporen. De verdere archeologische en cultuurhistorische waarde van de vondsten wordt bijzonder laag ingeschat.

2.3.3.4 Metaal

Inventaris

- V17: WP19; uit drainagebuis; detectievondst, zeer sterk gecorrodeerde en verweerde munt; gezien de slechte bewaringstoestand geen datering mogelijk.

Conservatie en behandeling

Gezien de erg slechte bewaringstoestand van de munt, lijkt verdere conservatie nutteloos.

Potentieel op kenniswinst

De erg slechte bewaringstoestand van de munt brengt met zich mee dat verder onderzoek van de vondst geen potentieel op kenniswinst kent.

Figuur 28: munt V17.

2.3.3.5 Glas

Inventaris

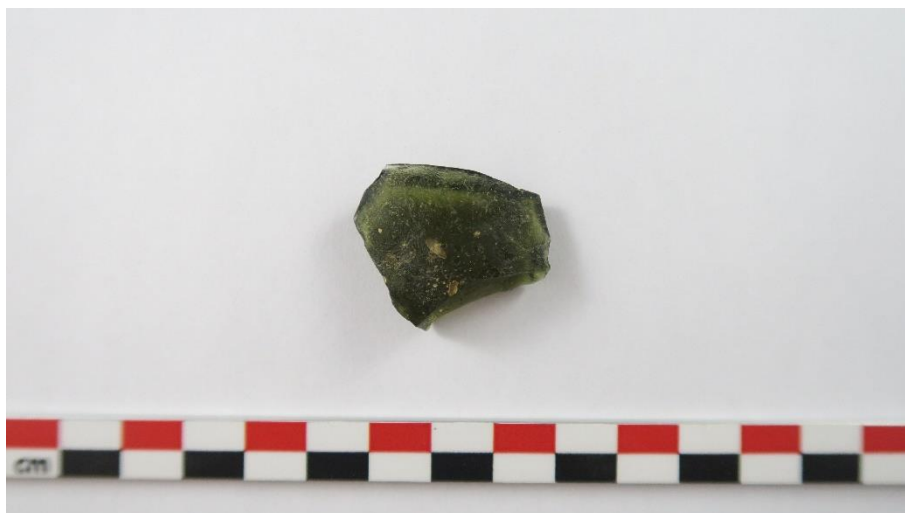
- V25: WP13; S.13.007; fragment groen glas; NT.

Conservatie en behandeling

Niet van toepassing.

Potentieel op kenniswinst

De ingezamelde vondst heeft in de eerste plaats een waarde als chronologische marker voor de antropogene sporen. De verdere archeologische en cultuurhistorische waarde van de vondst wordt bijzonder laag ingeschat.

Figuur 29: fragment glas V25.

2.3.3.6 *Vuursteen*

Inventaris

De vondstcollectie bestaat uit vuursteen ingezameld ter hoogte (net onder) locaties waar een begraven bodem¹⁴ werd aangetroffen (Apb). Door deze vondsten in te zamelen werd getracht mogelijke artefactensites uit de steentijden op te sporen. Het ingezamelde silex vertoont echter geen antropogene bewerkingssporen en wordt dan ook niet in verband gebracht met archeologisch relevante vindplaatsen. De vondsten moeten eerder geassocieerd worden met het natuurlijk voorkomen van vuursteen in de – ondiep gelegen – tertiaire afzettingen. Het betreft volgende vondstnummers: V09, V12, V13, V15, V22, V23, V24 & V32.

Conservatie en behandeling

Niet van toepassing.

Potentieel op kenniswinst

Niet van toepassing.

2.3.4 Assessment stalen

Niet van toepassing.

¹⁴ Zie 2.3.1.3 Interpretatie referentieprofielen.

2.4 Synthese onderzoeksresultaten Proefsleuvenonderzoek

2.4.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Het sporenbestand kan – globaal – in drie occupatiefasen onderverdeeld worden. Een eerste occupatiefase omvat slechts twee sporen: twee greppels, beiden in de (westelijke en noordoostelijke) marge van het onderzoeksterrein. Deze greppels vallen op door hun noordwest-zuidoostelijke oriëntatie, die duidelijk afwijkt van de andere – jongere – greppels binnen het onderzoeksterrein, die qua oriëntatie sterk gelijken op de nog geldende perceelsindeling. Helaas bevatte de vulling van beide greppels geen dateerbare vondstcollectie. Op basis van hun uitloging, de vondst van een metaalslak, hun relatieve chronologie en hun oriëntatie, worden de greppels vanaf de Romeinse periode tot de volle middeleeuwen gedateerd. Gezien hun ligging in de marge van het onderzoeksterrein en het ontbreken van andere sporen die met deze occupatiefase geassocieerd kunnen worden, horen de greppels meer dan waarschijnlijk bij vindplaatsen waarvan de – archeologisch relevante – kern zich buiten het onderzoeksterrein bevindt.

Een tweede occupatiefase omvat de archeologisch meest relevante sporen. Het zwaartepunt van het sporenbestand bij deze occupatiefase was een laatmiddeleeuws greppelsysteem. Lokaal omsloot dit systeem enkele vierkante tot rechthoekige percelen. Aan de hand van de vondstcollectie wordt het gebruik van deze greppels rond de 14^e eeuw gedateerd. Ook een geïsoleerd gelegen drenk- of waterkuil lijkt te kaderen in dit systeem van landschapsinrichting en -gebruik. Even verderop – naar het oosten – bevond zich een cluster kuilen die aan de hand van de vondstcollectie in de 15^e eeuw gedateerd wordt. Ter hoogte van deze cluster werden de restanten van een lokaal bewaarde, begraven bodem aangesneden. Ook deze kan aan de hand van de vondstcollectie in de 15^e eeuw gedateerd worden. Vermoedelijk moet deze geassocieerd worden met vrij intensieve akkerbouw.

Er werden geen bewonings- of nederzettingssporen (concreet: gebouwplattegronden of andere structuren) blootgelegd die met het greppelsysteem geassocieerd kunnen worden. Dit hoeft echter niet te verbazen: door wijzigingen in de bouwmethoden (cf. leggerbouw, bouw op bakstenen poeren, volledige baksteenbouw), nederzettingsspatronen (onder andere het in gebruik nemen van ‘marginale’ gronden door verhoogde (bevolkings-)druk) en landbouwtechnieken en –concepten, verdwijnen de ‘klassieke’ gebouwplattegronden (met paalzettingen a.h.v. paal(extractie-)kuilen vrijwel volledig uit het archeologisch bestand vanaf de 13^e – 14^e eeuw.¹⁵ Een belangrijk gevolg van deze shift in het archeologisch bestand is de noodzaak om het voorkomen van gebouwplattegronden als interpretatief element bij het bepalen van de functie van een vindplaats te laten varen. Andere – meer belangrijke elementen voor de interpretatie van een vindplaats als nederzetting of woonerf zijn onder andere de aanwezigheid van waterputten, grote hoeveelheden (gebruiks-) aardewerk in greppels en een relevante hoeveelheid (losse) vondsten (erg relevant zijn concentraties baksteen) in de bouwvoor (of bewaarde bodem), de aanwezigheid van een mestvaal, de aanwezigheid van afval- en mestkuilen (belangrijk element in deze is het voorkomen van huishoudelijk afval).¹⁶ Recent archeologisch onderzoek in Zele-Wijnveld¹⁷ bevestigt deze – meer relevante – parameters voor een functionele interpretatie van laatmiddeleeuwse archeologische vindplaatsen. Het valt op dat de vindplaats aangetroffen in Meulebeke niet voldoet aan deze parameters: het vondstmateriaal in de sporen en de bouwvoor was schaars en behalve een kleine, ondiepe drenkkuil werden geen waterputten aangetroffen. Daarnaast werden ook geen secundaire bewoningssporen – zoals afvalkuilen – aangetroffen. Op basis van deze elementen wordt het erg moeilijk de vindplaats als een nederzettingkern te interpreteren.

Het is echter niet onwaarschijnlijk dat de vrij intensieve inrichting en bewerking van het landschap (cf. de kleine, omsloten akkerpercelen, drenkkuil,...) geassocieerd moet worden met een nabije

¹⁵ VAN DOESBURG & GROENEWOUDT n.d., pp.4–7; VERSPAY 2007, p.129.

¹⁶ VAN DOESBURG & GROENEWOUDT n.d., p.9; VERSPAY 2007, pp.130–134.

¹⁷ VERBEEK 2016.

bewoningskern. In deze blijft de locatie van de historische hoeve in de noordoostelijke flank van het greppelsysteem bijzonder relevant. Uit de literatuur is bijvoorbeeld geweten dat een belangrijke shift in de nederzettingenpatronen inhield dat nederzettingen en bewoningssites meer gefixeerd raakten in het landschap. Zo kennen veel vroegmoderne nederzettingen hun ontstaan in de 13^e-14^e eeuw, waarna ze amper nog van plaats veranderden.¹⁸ Het is dan ook niet ondenkbaar dat het hoevedomein oudere voorlopers kende. Het is niet onwaarschijnlijk dat deze voorlopers de kern van de intensieve laatmiddeleeuwse exploitatie en bewoning op het westelijke deel van het onderzoeksterrein waren. Het bodemarchief was ter hoogte van de hoeve echter zeer zwaar verstoord, meer dan waarschijnlijk tijdens de afbraak van het hoevedomein in het begin van deze eeuw. Vrijwel alle restanten van het hoevedomein bleken dan ook vernietigd, ook de restanten van een mogelijke (laat)middeleeuwse voorloper van de vindplaats. De locatie en oriëntatie van de hoeve (in overeenstemming met de oriëntatie van het greppelsysteem – maar ook in overeenstemming met latere, nog geldende perceelsindelingen) blijft echter opvallend. In deze moet men ook zeker verwijzen naar de locatie van de cluster kuilen (met deels bewaarde akkerbodem) en de waterkuil, net ten westen van het historische hoevedomein.

Een laatste occupatiefase omvat sporen uit de nieuwe en nieuwste tijd. Helaas bleken er – zoals hierboven reeds aangegeven – geen restanten van de historische hoeve bewaard. Wel werden ter hoogte van het hoevedomein enkele restanten van de sloop van de hoeve aangesneden, zoals enkele vergravingen. De overige sporen bij deze occupatiefase waren vrijwel allemaal greppels en grachten ter hoogte van perceelsgrenzen op 19^e-eeuwse cartografische bronnen.

Een laatste archeologisch relevant element is een ‘oude’, begraven Apb-horizont. Lokaal bestond deze intacte bodemopbouw daarenboven ook uit een E- en B-horizont. Helaas werd in de begraven bodem – ondanks het secuur afgraven van deze bodem - geen dateerbaar vondstmateriaal aangetroffen. Wel werden verschillende fragmenten vuursteen ingezameld. Geen van deze vondsten vertoont echter antropogene bewerkingssporen. Meer dan waarschijnlijk kennen deze fragmenten silex een natuurlijke oorsprong uit de onderliggende tertiaire afzettingen.

2.4.2 De onderzoeksresultaten in een ruimer archeologisch, historisch en cultureel kader

Het onderzoeksterrein is gelegen in het kustlandschap van centraal West-Vlaanderen, meer concreet op de flank van een zuidelijke uitloper van de cuesta van Tielt. Algemeen is deze regio erg rijk aan archeologie. In deze kan men verwijzen naar recent onderzoek in Ruiselede¹⁹, Aarsele²⁰ en Tielt²¹. Tijdens dit onderzoek werd duidelijk dat de regio reeds vanaf de steentijden intensief bewoond en bewerkt werd. De onmiddellijke omgeving van Meulebeke is archeologisch echter minder gedetailleerd gekend. De onderzoeksresultaten van het proefsleuvenonderzoek kunnen slechts prospectieve gegevens aan het kennisbestand toevoegen: reeds voor de late middeleeuwen werd de onmiddellijke omgeving van het onderzoeksterrein bewoond of bewerkt. Helaas ontbreekt een meer sluitende datering en functionele interpretatie van deze occupatie. Vanaf de late middeleeuwen werd het landschap grootschalig en extensief ingericht.

2.4.3 Confrontatie met resultaten eerder vooronderzoek

De algemene verwachting op basis van het vooronderzoek werd ingelost: deze verwachting had het over een potentieel op sporen vanaf de steentijden. Een meer concrete verwachting kon gezien het beperkte kennisbestand niet worden opgemaakt. Verwachte restanten van de historische hoeve waren alle vernietigd tijdens de sloop van het domein in het begin van deze eeuw.

¹⁸ VAN DOESBURG & GROENEWOUTD n.d., p.7.

¹⁹ MOSTERT 2017; DECONYNCK & BEEK 2010 & VERHAEGHE 2016.

²⁰ VANDER CRUYSSSEN et al. 2015; SWAELENS 2016.

²¹ DEMOEN et al. 2017.

De bodemopbouw komt globaal overeen met de gegevens uit de geomorfologische bronnen. Wel werden lokaal (op de hoger gelegen delen van het onderzoeksterrein) de tertiaire afzettingen (zanden bij het lid van Egem) op opvallend kleine diepte (ca. 1.00 – 1.50 m –mv) aangesneden. Ook werd lokaal een intacte, oude bodemontwikkeling aangetroffen.

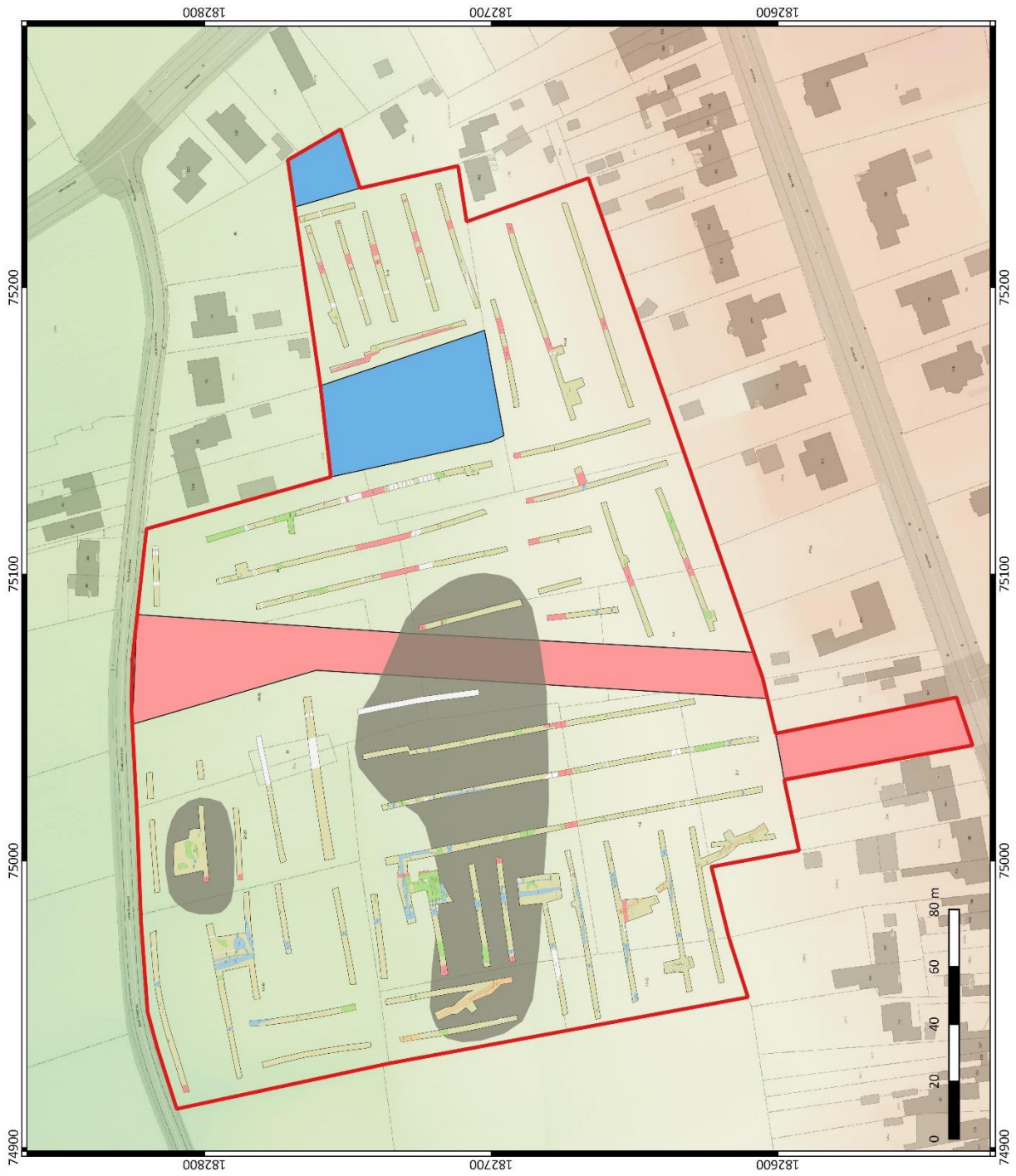
2.4.4 Waardering archeologische vindplaatsen

De archeologische waarde van de drie aangetroffen occupaties wordt laag ingeschat. De oudste occupatiefase omvat twee greppels in de marge van het onderzoeksterrein. Deze greppels horen meer dan waarschijnlijk bij vindplaatsen waarvan de – archeologisch relevante – kern zich buiten het onderzoeksterrein bevindt. Andere sporen – bewonings- of andere nederzettingssporen – werden niet aangetroffen. De archeologische waarde van deze geïsoleerde sporen is dan ook laag.

Een tweede occupatiefase omvat de restanten van een intensief laatmiddeleeuws systeem van landschapsinrichting en -gebruik. Op basis van het sporen en vondstenbestand – gezien de problematiek van de 13^e – 14^e-eeuwse rurale nederzettingsspatronen is dit laatste een belangrijk element – wordt dit systeem (dat vrijwel enkel greppels omvat) niet geïnterpreteerd als een nederzettingkern of woonerf. Het is echter niet onwaarschijnlijk dat de kern van dergelijke nederzetting in de onmiddellijke omgeving van deze zone gezocht moet worden. De locatie van een historische hoeve – aan de noordoostelijke flank van het greppelsysteem – lijkt hiervoor in aanmerking te komen. Dit hoevedomein kende echter een bijzonder slechte bewaringstoestand, waarbij geen sporen ouder dan de nieuwste tijd bewaard zijn. De associatie tussen de hoeve en de kern van het laatmiddeleeuwse systeem van intensief landgebruik en -inrichting blijft dan ook hypothetisch. Het ontbreken van nederzettingkern verlaagt de archeologische waarde van de vindplaats sterk: alles wijst erop dat de (intacte) vindplaats een (lokaal) erg intensief, maar ook erg uitgestrekt systeem is, waarvan de – archeologisch meest waardevolle – kern niet bewaard is of zich buiten het onderzoeksterrein bevindt. Bijkomend onderzoek naar de vindplaats zou een bijzonder zware financiële impact hebben en naar verwachting in eerste instantie prospectieve, onvolledige informatie zonder een hoge complexwaarde (ontbreken nederzettingkern) opleveren. Binnen de krijtlijnen van het voorliggende onderzoekstraject (in het kader van een omgevingsvergunningaanvraag) wordt de waarde van de vindplaats dan ook te laag ingeschat om verder onderzoek te verantwoorden.

De derde occupatiefase omvat vrijwel enkel perceelsgreppels uit de nieuwe tot nieuwste tijd. De restanten van het historisch hoevedomein werden vrijwel volledig vernietigd tijdens de sloop van het domein begin vorige eeuw. Ook het sporenbestand uit de nieuwe en nieuwste tijd kent bijgevolg een lage archeologische waarde.

2.4.5 Syntheseplan

<p>BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE</p>	<p>Meulebeke Lappers</p> <p>Overzicht vlakhoogtes</p>	<p>Projectnummer: BAAC: 2018-0761 Vergunningnummer: 2018GG78</p>	<p>Legende</p> <ul style="list-style-type: none"> Plangebied BewaardeBodem <p>Chronologische interpretatie</p> <ul style="list-style-type: none"> LME NT REC NAT ONBEP ROM <p>Hoogte (m TAW)</p> <ul style="list-style-type: none"> 20 22.5 25 27.5 30 	<p style="text-align: right;">4-3-2019</p>
--	--	--	---	--

Plan 11: Syntheseplan (digitaal; 1:1.200; 04/03/2019).

2.4.6 Onderzoeksvragen: antwoorden

- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem , beschrijving + duiding?

Het overheersende type bodemopbouw binnen het onderzoeksterrein bleek het vrij sterk afgetopte bodemprofiel type Prof.44.01. Onder de ca. 50 cm dikke recente bouwvoor bevonden zich in dit profiel quartaire eolische afzettingen uit het laatweichseliaan (formatie van Gent). Door fluctuaties in de grondwatertafel vertoonden deze afzetting plaatselijk gleyverschijnselen. Een (intacte) E- en B-horizont ontbraken in dit lithoprofiel. Op de hoger gelegen, meer zuidelijke delen van het onderzoeksterrein werden tertiaire afzettingen – groene, glauconiethoudende zanden van het lid van Egem – op minder dan 1.50 m –mv aangesneden (Prof.6.01).

Centraal op het onderzoekerrein werd een zone aangesneden met onder de Ap-horizont(en) een ‘oude’, begraven Apb-horizont. Ter hoogte van referentieprofiel Prof.8.01 bestond deze intacte bodemopbouw daarenboven ook uit een E- en B-horizont. Helaas werd in de begraven bodem – ondanks het secuur afgraven van deze bodem - geen dateerbaar vondstmateriaal aangetroffen. Wel werden verschillende fragmenten vuursteen ingezameld. Geen van deze vondsten vertonen echter antropogene bewerkingsporen²². Meer dan waarschijnlijk kennen deze fragmenten silex een natuurlijke oorsprong uit de onderliggende tertiaire afzettingen.

Een tweede zone waar een oude begraven bodem werd aangetroffen, bevond zich ter hoogte van proefsleuf WP32. Onder deze bodem bevonden zich echter geen E- of B-horizont. In deze laag werd 15^e-eeuws aardewerk aangetroffen. Hierdoor moet men het ontstaan van de bodem mogelijk in dezelfde periode dateren als een nabijgelegen greppelsysteem, waterkuil en kuilencluster. De oorsprong van de – erg humeuze – bodem moet mogelijk gezocht worden in laatmiddeleeuwse akkerbouw.

- In hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?

Over een groot deel van het onderzoeksterrein was de originele bodemopbouw afgetopt (Prof.44.01). Dit gebeurde meer dan waarschijnlijk tijdens een recente afgraving van het terrein, mogelijk in het kader van een reliëfaanpassing. Aangezien op overige delen van het onderzoeksterrein de bodemopbouw wel intact bewaard bleek, drong deze afgraving meer dan waarschijnlijk niet bijzonder diep in de bodem door. De schade aan het archeologisch bestand wordt dan ook laag ingeschat.

- Zijn er bodemsporen aanwezig? Zo ja, zijn deze van natuurlijke of antropogene aard?

Er werden zowel natuurlijke als antropogene bodemsporen aangetroffen.

- Wat is de bewaringstoestand van de sporen?

Vaak kenden deze sporen een goede bewaringstoestand. Mogelijk was een deel (de bovenzijde) van het sporenbestand vernietigd tijdens de (lokale) aftopping van het terrein.

- Op welk(e) niveau(s) manifesteren de archeologische sporen zich?

De sporen manifesteerden zich in regel onmiddellijk onder de bouwvoor. Dit was vaak een recente bouwvoor, maar lokaal ook een oudere, begraven bodem. Het archeologisch vlak situeerde zich tussen 21 m en 25 m TAW.

²² Het ontbreken van antropogene vondsten uit de steentijden sloten – conform PVM ID5055, p.4 – verder onderzoek naar dergelijke vondstconcentraties uit.

- Is er een bodemkundige verklaring voor de (partiële) afwezigheid van archeologische sporen?

Niet van toepassing.

- Maken de antropogene sporen deel uit van één of meerdere structuren?

De archeologisch meest relevante sporen horen bij een laatmiddeleeuws greppelsysteem. Lokaal omsloot dit systeem enkele vierkante tot rechthoekige percelen. Er werden echter geen bewonings- of nederzettingssporen blootgelegd die met het greppelsysteem geassocieerd kunnen worden. Een geïsoleerd gelegen waterkuil lijkt immers ook te kaderen in dit extensief systeem van landschapsinrichting. Twee greppels kennen echter een opvallend afwijkende oriëntatie. Deze horen meer dan waarschijnlijk bij een oudere occupatiefase. Ze worden tot de marge van nederzettingen of vindplaatsen gerekend waarvan de kern zich buiten het onderzoeksterrein bevindt.

- Kan op basis van gerecupereerd materiaal uitspraak gedaan worden over de datering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

Zoals hierboven aangegeven, worden twee greppels – in de marge van het onderzoeksterrein – in de Romeinse periode – volle middeleeuwen gedateerd. De meest relevante sporen horen bij een extensief systeem van landschapsinrichting uit de late middeleeuwen. Enkele perceelsgreppels – en de sloop van een historische hoeve – worden in de nieuwe en nieuwste tijd gedateerd.

- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de occupatie?

De oudste greppels horen meer dan waarschijnlijk bij vindplaatsen waarvan de – archeologisch relevante – kern zich buiten het onderzoeksterrein bevindt. De laatmiddeleeuwse landschapsinrichting strekte zich voornamelijk uit over het westelijke deel van het onderzoeksterrein. Perceelsgreppels uit de nieuwe en nieuwste tijd werden over heel het onderzoeksterrein aangetroffen, de historische hoeve bevond zich in de noordelijke zijde van het onderzoeksterrein, gericht op de toenmalige Oude Gentstraat.

- Zijn er indicaties voor de inrichting van een erf/nederzetting?

Mogelijk horen de twee oudste greppels bij een erf of nederzetting waarvan de kern zich buiten het onderzoeksterrein bevindt. Het laatmiddeleeuwse systeem van landschapsinrichting kan niet met een erf of nederzetting geassocieerd worden, al moet de waterkuil en kuilencluster misschien met de voorganger van de nabijgelegen historische hoeve in verband worden gebracht. De erg uitvoerige sloop begin deze eeuw vernietigde echter alle mogelijke restanten van de oudste occupatiefasen van deze hoeve.

- Kunnen de resultaten van het bureauonderzoek bijgesteld worden?

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek lagen in lijn met de resultaten van de archeologische verwachting in het bureauonderzoek.

- Geven de resultaten aanleiding tot vervolgonderzoek? Zo ja, wat is de ruimtelijke afbakening van de zone(s) voor vervolgonderzoek?

De waarde van de archeologische vindplaatsen wordt laag ingeschat. Verder onderzoek lijkt dan ook niet aangewezen.

- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

Niet van toepassing.

- Welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?

Niet van toepassing.

- Is behoud in situ op basis van de resultaten van het vooronderzoek mogelijk?

Niet van toepassing.

2.5 Besluit

2.5.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Het ontbreken van enige waardevolle archeologische vindplaats of ensemble, houdt in dat de potentiële kennisvermeerdering van verder archeologisch onderzoek op het terrein onbestaande is. Het volledige archeologisch potentieel van het terrein werd dan ook geëxploiteerd tijdens de bureaustudie en het daarop volgende proefsleuvenonderzoek.

2.5.2 Volledigheid vooronderzoek

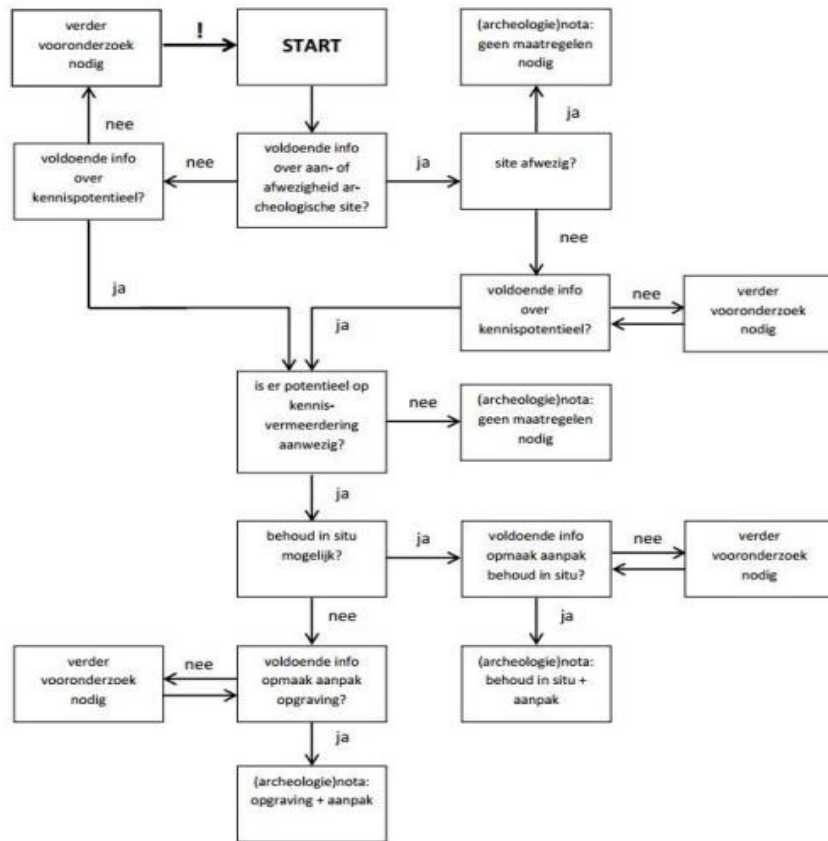
Volgens de *Code van Goede Praktijk*²³ paragraaf 5.2. dient na elke fase van het vooronderzoek (in deze een proefsleuvenonderzoek) te worden afgewogen of verder archeologisch onderzoek noodzakelijk is. Bij deze afweging kan men beroep doen op een beslissingsboom (zie Figuur 30). Voor de voorliggende archeologienota komt men tot volgende conclusie:

- Voldoende info aanwezigheid site: ja (zie hierboven).
- Site aanwezig: ja.
- Voldoende info over het kennispotentieel: ja.
- Kennispotentieel aanwezig: neen.

Gevolg: einde van het vooronderzoek, resultaat: nota zonder verdere maatregelen.

---

²³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2019

Figuur 30: beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek.²⁴

²⁴ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2019, fig.3

3 Samenvatting

De voorliggende Nota omvat de rapportage van het vooronderzoek geadviseerd in het Programma van Maatregelen bij archeologienota ID5055. Deze archeologienota werd opgesteld in het kader van de aanleg van een verkaveling ter hoogte van de Oude Gentstraat in Meulebeke. Het uitgestelde vooronderzoek omvatte enkel een proefsleuvenonderzoek.

Het sporenbestand dat werd aangetroffen tijdens het sleuvenonderzoek kon in drie occupatiefasen onderverdeeld worden. De oudste occupatiefase omvat twee greppels in de marge van het onderzoeksterrein. Deze greppels horen meer dan waarschijnlijk bij vindplaatsen waarvan de – archeologisch relevante – kern zich buiten het onderzoeksterrein bevindt. Andere sporen – bewonings- of andere nederzettingssporen – werden niet aangetroffen. De archeologische waarde van deze geïsoleerde sporen is dan ook laag. Een tweede occupatiefase omvat de restanten van een laatmiddeleeuws systeem van landschapsinrichting en –gebruik. Het ontbreken van nederzettingkern verlaagt de archeologische waarde van de vindplaats sterk: alles wijst erop dat de (intacte) vindplaats een (lokaal) erg intensief, maar ook erg uitgestrekt systeem is, waarvan de – archeologisch meest waardevolle – kern niet bewaard is of zich buiten het onderzoeksterrein bevindt. Bijkomend onderzoek naar de vindplaats zou een bijzonder zware financiële impact hebben en naar verwachting in eerste instantie prospectieve, onvolledige informatie zonder een hoge complexwaarde (ontbreken nederzettingkern) opleveren. Binnen de krijtlijnen van het voorliggende onderzoekstraject (in het kader van een omgevingsvergunningsaanvraag) wordt de waarde van de vindplaats dan ook te laag ingeschat om verder onderzoek te verantwoorden.

. De derde occupatiefase omvat vrijwel enkel perceelsgreppels uit de nieuwe tot nieuwste tijd. De restanten van het historisch hoevedomein werden vrijwel volledig vernietigd tijdens de sloop van het domein begin vorige eeuw. Ook het sporenbestand uit de nieuwe en nieuwste tijd kent bijgevolg een lage archeologische waarde.

Het ontbreken van enige waardevolle archeologische vindplaats of ensemble, houdt in dat de potentiële kennisvermeerdering van verder archeologisch onderzoek op het terrein onbestaande is. Het volledige archeologisch potentieel van het terrein werd dan ook geëxploiteerd tijdens de bureaustudie en het daarop volgende proefsleuvenonderzoek. Verdere maatregelen zijn dan ook niet aangewezen.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Referentieprofiel Prof.3.01.....	10
Figuur 2: Referentieprofiel Prof.6.01.....	11
Figuur 3: Referentieprofiel Prof.8.01.....	12
Figuur 4: Referentieprofiel Prof.10.01.....	13
Figuur 5: Referentieprofiel Prof.20.01.....	14
Figuur 6: Referentieprofiel Prof.24.01.....	15
Figuur 7: Referentieprofiel Prof.32.01.....	16
Figuur 8: referentieprofiel Prof.44.01.....	17
Figuur 9: greppel S.8.01 in het vlak ter hoogte van WP09 (boven) en WP16 (onder).....	24
Figuur 10: greppel S.8.01 in de coupe in WP09 (boven) en in WP15 (onder).....	25
Figuur 11: greppel S.34.03 in het vlak.....	26
Figuur 12: greppel S.34.03 in de coupe.....	26
Figuur 13: greppel S.11.004 in de coupe.....	29
Figuur 14: greppel S.19.015 in de coupe.....	29
Figuur 15: waterkuil S.2.009 in het vlak.....	30
Figuur 16: overzicht van het kijkvenster ter hoogte van WP32, met rechts kuilen S.32.008, S.32.007 en S.32.005.....	31
Figuur 17: kuil S.32.005 in het vlak (boven) en in de coupe (onder).....	32
Figuur 18: kuil S.32.008 in het vlak (boven) en in de coupe (onder).....	33
Figuur 19: kuil S.11.015/S.19.018 in de coupe.....	34
Figuur 20: verstoring en vervuiling van het bodemarchief ter hoogte van het gesloopte hoeverdomein in proefsleuf WP22.....	36
Figuur 21: verstoring en vervuiling van het bodemarchief ter hoogte van het gesloopte hoeverdomein in proefsleuf WP29.....	37
Figuur 22: randfragment grijs aardewerk V03.....	39
Figuur 23: fragmenten pijpaaarde V05.....	39
Figuur 24: randfragment rood aardewerk V06.....	39
Figuur 25: ensemble rood aardewerk V20.....	40
Figuur 26: baksteenfragment V26.....	40
Figuur 27: fragmenten handgevormd aardewerk V34 uit recente vergraving S.41.003.....	40
Figuur 28: munt V17.....	41
Figuur 29: fragment glas V25.....	42
Figuur 30: beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek.....	51

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:1; 14/09/2017).....	2
Plan 2: Plangebied op kadastrakaart (GRB (digitaal; 1:1; 14/09/2017).....	2
Plan 3: voorstel inplanting proefsleuven zoals in de bekrachtigde archeologienota ID5055 (1:1; digitaal; 11/10/2017).....	6
Plan 4: overzichtsplan van het onderzoek, met weergave van de aangelegde proefsleuven en zones met afwijkende uitvoer van het onderzoek (digitaal; 1:1; 22/01/2019).....	8
Plan 5: overzichtskaart van de profielregistraties met classificatie per type referentieprofiel.....	18
Plan 6: algemeen sporenplan van het onderzoek (1:1; digitaal; 28/02/2019).....	20
Plan 7: chronologisch sporenplan van het onderzoek (1:1; digitaal; 28/02/2019).....	21
Plan 8: weergave van de vlakhoogtes (1:1; digitaal; 01/03/2019).....	22
Plan 9: reconstructie van het laatmiddeleeuwse greppelsysteem (1:1; digitaal; 26/02/2019).....	28
Plan 10: sporen uit de nieuwe en nieuwste tijd weergegeven op de Popkaart (digitaal, 1:1; 27/02/2019).....	35
Plan 11: Syntheseplan (digitaal; 1:1.200; 04/03/2019).....	46

5 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2019. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 3.0)*, Brussel.
- VANDER CRUYSSSEN, M., VANOVERBEKE, R. & BERK, B., 2015. *Archeologische prospectie met ingreep in de bodem, Aarsele Dorp; Baac Vlaanderen Rapport Nr. 150*,
- DECONYNCK, J. & BEEK, W., 2010. *Archeologisch onderzoek Ruiselede Ommegangstraat*, Nijlen.
- DEMOEN, D., CLAUS, A. & DEMULDER, J., 2017. *Nota Tielt Bruggestraat, BAAC Vlaanderen Rapport 669*, Gent (Mariakerke).
- DEVROE, A., 2017. *Archeologienota Meulebeke, Oude Gentstraat, Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba*, Mechelen.
- VAN DOESBURG, J. & GROENEWOUDT, B.J., *In search of the invisible farm. Looking for archaeological evidence of late medieval rural settlement in the sandy landscapes of the Netherlands (1250-1650 A.D.)*,
- MOSTERT, M., 2017. *Ruiselede Bundingstraat Opgraving*, 'S Hertogenbosch.
- SWAELENS, C., 2016. *Tielt, Hoogmolenweg, BAAC Vlaanderen Rapport nr. 383*, Gent (Mariakerke).
- VERBEEK, C., 2016. *Evaluatierapport. A-16.0071, Zele, Wijnveld. Definitief Onderzoek*, Gent.
- VERHAEGHE, C., 2016. *Archeologienota Ruiselede - Poekestraat Krasnikstraat*,
- VERSPAY, J.P.W., 2007. *Onzichtbare erven. Het Brabantse platteland in de late middeleeuwen*, Diemen.

---

6 Bijlagen

6.1 Vondstenlijst

6.2 Sporenlijst

6.3 Referentieprofielen

6.4 Kaartmateriaal